

Міністерство освіти і науки України
Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**ПРОГРАМА З КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ
«КОРЕКЦІЯ РОЗВИТКУ.
ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ЗА ДОПОМОГОЮ КАЗКИ»
ДЛЯ 1-4 КЛАСІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ДЛЯ ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ**

Автори: Літинська Я. Г., вчитель-логопед, дефектолог НРЦ «Гармонія» м. Борислава;
Трембалович І. П., вихователь вищої категорії НРЦ «Гармонія» м. Борислава;

Київ-2018

«Мова – це наша національна ознака, в мові – наша культура, ступінь нашої свідомості»

І. Огієнко

“Казка, невіддільна від краси, сприяє розвитку естетичних почуттів, без якого не мислимо благородство в душі, щира чуйність. Завдяки казці дитина пізнає світ не лише розумом, а й серцем.”

В. Сухомлинський

“Учитель, який передає дитині лише знання, - це ремісник; той, хто виховує характер, - справжній митець у своїй справі. В кожній дитині завдяки яскравій фантазії живе митець.”

С. Русова

Вступ

Важливою умовою розвитку дітей є поєднання навчального і виховного процесу, що полягає в орієнтації на особистість, її вікові й індивідуальні особливості, підтримка пізнавальної активності.

Мовленнєвий розвиток дітей із порушеннями опорно-рухового апарату є одним із важливих чинників становлення особистості. Рівень розвитку мовлення визначає рівень сформованості соціальних і пізнавальних досягнень учнів, їхніх потреб та інтересів, знань, умінь та навичок.

Розвиток інтелектуальної, мовленнєвої, сенсомоторної, емоційної сфер, загальної та дрібної моторики забезпечується на основі підтримки позитивної мотивації у школярів, що ефективно можна за допомогою казки.

Запропоновані завдання діти виконують природно, невимушено, з цікавістю та бажанням досягти результату. Ігрові ситуації, загадковість сюжету казок, театральних дійств спонукають дитину до дії, вселяють оптимізм, позитивні емоції, впевненість у собі. Вдало підібрані завдання розширюють знання дітей про навколишній світ, розвивають логічне мислення, збагачують активний і пасивний словник учнів, розвивають фонематичний слух, мовленнєве дихання, дрібну моторику, пам'ять, увагу. За допомогою казки діти розвивають творчу уяву, фантазію, артистичні здібності, власну ініціативу; закріплюють знання про кольори та їх відтінки, предмети побуту, учаться класифікувати предмети, систематизувати й аналізувати, робити прості узагальнення.

Знайомство людини з казкою починається з перших років його життя. І тоді ж, в дитинстві, прищеплюється любов до рідного слова.

Слухаючи казки, дитина вчиться звукам рідної мови, її мелодиці. Ритмічність казкової мови надають повтори і стійкі звороти, які привертають увагу дитини, викликають бажання їх повторювати. Казка спонукає юного слухача вимовляти звуконаслідування («му», «няв», «ква-ква»), короткі, які багаторазово звучать, фрази («баба за діда, дід за ріпку»). Тварини - герої казок мають не тільки імена, але і співзвучні імені прізвиська, які неможливо не запам'ятати: жаба-квакушка, мишка-норушка, зайчик-боягуз, лисичка-сестричка, дзига-сірий бочок.

Чим старшою стає дитина, тим більше вона відчуває красу і точність споконвічної української мови, переймається її поезією. Слухаючи українські народні казки, маленька людина не тільки осягає рідну мову, але й поступово долучається до народної мудрості. Почавши з коротеньких нехитрих казок про тварин, дитина поступово доростає до сприйняття складних

поетичних образів чарівних казок, які вимагають від нього напруження всіх душевних сил. Народні казки допомагають вихованню глибини почуттів та емоційної чуйності маленького слухача. Співпереживаючи, дитина інтуїтивно, за допомогою почуттів, осягає те, що він ще в силу віку не завжди може осмислити розумом. А адже пам'ять почуттів найсильніша і залишається з людиною на все життя. Саме казка знайомить дітей з незмінними у всі часи еталонами добра і зла, причому не в повчальної формі, а так, що учні самі розуміють, що добре, а що погано. З діями героїв, що полюбилися дитина може зв'язати і свої власні вчинки.

У українській народній казці добро незмінно перемагає зло, але шлях до цієї перемоги довгий, і герой проходить через тяжкі випробування. Так мудрий народ-оповідач загартовує душевні сили зростаючої людини. Слухаючи казки, дитина переконується, що мужність, стійкість і відданість здатні подолати будь-яке зло, яким би страшним воно не здавалося. Саме на цих прикладах виховуються такі важливі людські якості, як оптимізм, віра у свої сили, наполегливість у досягненні поставленої мети.

Крім того, казки розвивають уяву маленької людини, вчать його фантазувати. Адже дитячі фантазії - необхідна умова повноцінного розвитку особистості дитини, запорука його душевного благополуччя. У шкільному віці фантазія виступає як засіб засвоєння життєвого досвіду. У педагогічній практиці є приклади того, як дитина, в силу неправильного виховання позбавлена можливості фантазувати, виростаючи, починає сумніватися в існуванні цілком реальних, але незвичайних речей.

Казка не тільки виховує і вчить життєвої мудрості - вона ще й лікує. Фахівці з дитячої психології стверджують, що казка допомагає дитині справлятися зі стресовими навантаженнями. А програвання казкових ситуацій, особливо конфліктних, сприяє вирішенню спірних питань, які іноді здаються дітям нерозв'язними в житті.

Враховуючи справжній інтерес дитини до казки, силу її впливу на розум і душу людини, що росте, ми пропонуємо використовувати українську народну казку ще з однією метою - навчально-розвиваючою. Обігруючи улюблені казки, школяр навчиться не тільки їх переказувати, а й отримує ряд нових для нього навичок, необхідних у подальшому для успішного навчання в школі.

Морально-етичні проблеми в казках народної творчості виходять на передній план. У них безжально висміюються людські пороки : жадібність і дурість, боягузтво і хвастощі. Такі казки пробуджують в дитині кращі почуття, намагаючись вберегти його від черствості та егоїзму. Від юного слухача часто потрібна активна участь: допомога героям казки у важких ситуаціях, пошук шляхів вирішення проблем, тобто необхідних осмисленню подій, що відбуваються у казці, прийняття

самостійних рішень. Дитина повинна подумати і знайти вихід з ситуації, що склалася, а також зуміти зв'язно викласти хід своїх думок, довести свою правоту.

Формування зв'язного мовлення у школярів є вміння розповідати і одночасно показувати казку на імпровізованій сцені. Проводячи колективні інсценування знайомих казок, діти вживаються в образи героїв, намагаються передати не тільки їх слова і дії, але і характери, голоси, міміку, манеру розмови. Це дає можливість розвиватися творчим здібностям маленьких артистів. Крім того, показуючи казку, учні вчаться регулювати силу і висоту свого голосу, розвивають мовне дихання, інтонаційну виразність мови.

Найважливіше завдання в роботі з дітьми є виховання правильної звуковимови, тому в ігрові завдання включено велику кількість динамічних артикуляційних вправ. Виконуючи їх, дитина буде виробляти точність і скоординованість рухів губ і язика, переключення з одного артикуляційного укладу на інший. Цій же меті служить гімнастика та різноманітні мімічні вправи.

У заняттях пропонується багато ігрових завдань, спрямованих на розширення уявлень дітей про навколишній світ. Паралельно з новими знаннями про предмети і явища розширюється словниковий запас школярів. Виконуючи цікаві завдання за казками, діти вчаться узгоджувати слова в реченні по відмінках, роду і числу, а також утворювати нові слова. Учні тренуються за зразком, даному дорослим, складати складносурядні і складнопідрядні пропозиції.

На матеріалі казок діти засвоюють і математичні знання, навчаються кількісному та порядковому рахунку. Спочатку юні математики перераховують і порівнюють кількість однорідних предметів (наприклад: «один, два, три - всього три кубики»), потім вважають різнорідні предмети (наприклад: «кубик, м'ячик, лялька, машинка - всього чотири іграшки»).

Особливу увагу на заняттях приділяється підготовці руки школяра до письма. Від конструювання з рахункових паличок діти переходять до малювання по клітках, з подальшим розфарбуванням отриманого контурного малюнка. Перемальовуючи зображення з рахункових паличок, дитина повинна кожен раз порахувати кількість паличок, покладених в тому чи іншому напрямку, і співвіднести їх з клітинками на аркуші паперу. Це закріпить навички рахунку і допоможе дитині навчитися орієнтуватися не тільки в просторі, але і на площині аркуша.

У ході образотворчої діяльності діти не тільки малюють і розфарбовують, а й називають різні геометричні фігури, порівнюючи їх між собою за формою, кольором і величиною.

Для того щоб навчитися читати, дитина повинна мати добре розвинуту увагу і пам'ять. У «казкові» заняття включені різноманітні дидактичні ігри для вдосконалення цих психічних процесів у школярів, такі як «Знайди зайвий», «Чиї сліди?», «Чим відрізняються?», «Запам'ятай і повтори», «Продовж послідовність», «Чия пісенька ? », « Будь уважний » і багато інших.

Коли слухова увага сформується добре, приступають до розвитку фонематичного слуху, тобто вміння розрізняти на слух всі звуки мови. Дітей вчать визначати перший і останній звук у слові, наявність у слові того чи іншого звуку і його положення (на початку, в кінці або всередині слова). Коли учні навчаться безпомилково розрізняти мовні звуки, починається новий етап - знайомство з буквами. Важливо пам'ятати, що звуки - це те, що ми чуємо і говоримо; а букви, що є символами звуків, які ми бачимо і пишемо. У процесі занять, які проводяться в ігровій формі, у школярів поступово формуються міцні зв'язки між зоровим символом, буквою, і відповідним звуком. Підготовка до навчання читанню також передбачає необхідність сприйняття ритмічної основи слова: вміння ділити його на окремі склади, порівнювати різні слова за кількістю складів. Цієї навчальної задачі служать різні ігрові вправи.

Таким чином, знайомство учнів з народною казкою, різноманітні дидактичні ігри на її основі, подальша інсценування казкового сюжету сприяють отриманню нових знань, розвитку всіх вищих психічних функцій і творчих здібностей маленького оповідача, художника, артиста і учня.

Методичні рекомендації

Робота з казками особливо будить думку дитини, примушує шукати відповіді на те чи інше питання. Ось чому казковий матеріал найкраще використовувати для розвитку сенсорних еталонів, зорово-рухової координації, просторової орієнтації; орієнтації в часі, розвитку рухової і слухомовленнєвої пам'яті, уваги, зорового сприймання; творчої ініціативи, артистичних здібностей, зв'язного мовлення дітей. Треба лише правильно спрямувати думку учнів різноманітними запитаннями, спілкуванням педагога з школярами.

Головне ж у розвиткові мовлення - спілкування з дитиною. Спілкуйтесь, знайомте свого вихованця з навколишнім світом, хай він вам розповідає про побачене.

Досвід роботи з учнями засвідчує, що успіх, безумовно, прийде, якщо ви докладете зусиль, будете терплячими і послідовними. Матеріал подається в логічній послідовності.

Допомагайте дитині у складних для нього випадках. Це може бути підказка, більше зосередження на певному тексті, пояснення.

Дбайте про розширення словникового запасу вашого вихованця, урізноманітнюйте запитання, розширюйте відповіді. Тож і дитина буде прагнути відповідати не стисло, а описово. А це значить, що ви на шляху до успіху.

Не забувайте хвалити дитину і поділяти з нею радість її перемог. Всіляко стимулюйте її прагнення до знань, самостійність, упевненість.

Кожне заняття супроводжуйте переліком завдань покроковим коментарем до ходу занять із використанням різнопланових завдань, необхідних для проведення ігор, розвивальних вправ.

Під час розробки занять враховувалося те, що довільна увагу учнів ще дуже слабка, поріг сприйняття – невисокий, мислення має наочно-образний характер, загальний інтерес від діяльності спрямований на її результати, а не на способи дій.

Зважаючи на це, усім завданням, що мають пізнавальний зміст, надано ігрової форми. Елементами гри при цьому служать ігрові сюжети дитячої діяльності, пропонується дітям певна роль, дається установка на виграш, перемогу в змаганні в результаті успішного виконання заданих дій з обов'язковим додержанням визначених правил. Бо у цьому віці будь-які запитання й завдання сприймаються дітьми краще, якщо їх ставлять казкові герої.

Розробки занять містять велику кількість вправ, завдань та ігор. Але це не означає, що педагог повинен використовувати увесь цей матеріал на одному занятті. Значна кількість матеріалу дає змогу педагогу обрати ті завдання та вправи, які відповідатимуть індивідуальному розвитку дітей. Матеріал, який залишився неопрацьованим, можна використати в індивідуальній роботі.

Враховуючи особливу складність навчання, важливо диференціювати процес навчання. Це дасть змогу навчати дітей за можливостями, знімати напруження, здійснювати індивідуальний підхід, приділяти увагу кожній дитині, спрямувати її на загальний розвиток.

Практичний матеріал побудований за принципом поступового ускладнення, який можна використовувати у тій послідовності, в якій він розташований, а можна вибирати завдання вибірково залежно від структури дефекту та рівня мовленнєвого розвитку дітей.

Під впливом корекційного навчання у діяльності дітей відбуваються позитивні зміни у розвитку мовленнєвої діяльності. У процесі корекції, навчання та виховання діти набувають мовленнєвої компетентності. Їхня здатність вибирати з поміж різних форм висловлювань (монологічних, діалогічних) способи спілкування, адекватній комунікативній меті та ситуації.

Центральним, провідним завданням корекційного процесу є розвиток зв'язного мовлення. У процесі зв'язного мовлення реалізується передусім основна функція мовлення – комунікативна. Якість зв'язного мовлення залежить від рівня розвитку всіх його аспектів (фонематичного, лексичного, граматичного), в ній виявляються всі досягнення учнів в опануванні рідної мови.

Даний матеріал педагог може використовувати як у повному обсязі, так і фрагментарно – усе залежатиме від рівня розвитку та підготовленості дітей. Якщо деякі ігри та завдання виявляються надто складними для учнів, їх можна виключити або спростити. Більш підготовленим дітям слід запропонувати складніший ігровий матеріал. Кожне заняття об'єднує кілька основних видів діяльності; протягом заняття учні спочатку вчаться сприймати словесну (чи наочну) інформацію, а потім реалізують навички активного мовлення.

Різні види діяльності сприяють розвитку артикуляції, творчої уяви. Таким чином, школярі водночас і граються, і навчаються. Вони вчаться бути уважними слухачами і добрими співрозмовниками, відповідати на запитання і формулювати їх, описувати предмети, називати дії, ознаки, властивості.

Всі вправи наведені у формі різноманітних ігрових завдань, але вимагають безпосередньої участі педагога під час їх виконання. Вчитель повинен обов'язково пояснити завдання і переконатися, що учень правильно його зрозумів. Матеріал занять розрахований відповідно до підвищення ступеня складності. Від педагога залежить створення атмосфери невимушеного спілкування під час занять.

Заняття допоможуть педагогу формувати зв'язне мовлення в дітей, навчити їх правильно будувати фрази, висловлювати свої думки, формулювати запитання, переказувати нескладні тексти.

Запропоновані завдання учні виконують природно, невимушено, з цікавістю та бажанням досягти результату. Ігрові ситуації, загадковість сюжету спонукають учнів до дії, вселяють оптимізм, позитивні емоції, впевненість у собі.

Практичні заняття допоможуть педагогам ефективно організувати розумово-пізнавальну діяльність школярів у процесі навчання розвитку мовлення. Запропоновані види діяльності подано з урахуванням вікових особливостей учнів.

Запропоновані заняття складаються з різних видів діяльності учнів – розвитку мовлення, сенсорних та елементарних математичних уявлень, навичок конструювання, а також малювання, аплікації, ліплення з пластиліну, солоного тіста; виготовлення виробів з паперу, бісеру, природнього матеріалу.

Зміна діяльності дозволяє утримувати увагу учнів протягом тривалого часу, не стомлюючи її.

Розроблені практичні заняття – це заняття, де інтегруються кілька видів діяльності. Такі заняття розкривають закони взаємності, принцип партнерства, успішності кожного у спільній справі, принцип доміанти дитячого щастя як найголовнішої освітньої цінності. Вони дають змогу розкривати певну тему через види діяльності. Потребують серйозної підготовки як педагога, так і дітей саме під час таких занять. Забезпечують можливість розвитку різних творчих здібностей учнів : образотворчих, мовних, сенсорних.

Пам'ятайте, що дитина повинна отримувати радість і задоволення від виконаних завдань. Не забувайте похвалити учнів за старанність.

Пояснювальна записка

Авторську програму «Формування навчально-мовленнєвої діяльності учнів за допомогою казки» розроблено на основі багаторічного практичного досвіду вихователя та логопеда Бориславського НРЦ «Гармонія» для дітей з порушенням опорно-рухового апарату.

Праця педагога неможлива без творчості. Лише творчий вчитель може дати дитині відчуття насолоди від набутого досвіду, виховати гордість за відчуття себе творцем, навчити бути сміливим і нестримним у своїх мріях на Березі Дитинства. Це дорога до мистецтва слова, до пізнання світу та самих себе.

Мета програми:

- розширити змістовий компонент освітньої роботи від першого до четвертого класів, формування знань і умінь, які є базою для подальшого навчання;
- учити розуміти зміст казок, створювати сприятливі умови для загального і мовленнєвого розвитку дітей;
- викликати позитивні емоції учнів, співчуття до героїв; бажання висловитись;
- спонукати їх наслідувати слова, образні народні вирази, прислів'я;
- вчити складати різні види розповідей: описові, сюжетні, творчі, за планом вихователя, самостійно, з власного досвіду, за змістом сюжетних малюнків, створюючи ігрову та уявну ситуацію;
- розвивати артистичні здібності: залучати до показу окремих дій та театральних вистав з іграшками, персонажами казок, за допомогою пальчикового театру, враховуючи зміст казки при повторному розповіданні;
- організовувати корекційно-розвивальні заняття спільно з вихователем і логопедом;
- виховання особистісних якостей;
- взаємозв'язок різних видів діяльності (навчальної, виховної, мовленнєвої, театально-художньої, практичної).

У процесі навчання вирішуються такі завдання:

- за допомогою казки учні вчать зрозуміти емоційні відносини між людьми та виховуються позитивні риси характеру;

- сприяння об'єднанню дітей у колектив у процесі спільної мовленнєвої та практичної діяльності;
- формування мовленнєво-творчих здібностей. відповідних умінь і навичок;
- розвиток слухової пам'яті, уваги, сприйняття, логічного мислення, уяви та інтелектуальних здібностей дітей у процесі корекційно-розвивальної діяльності;
- створення необхідних умов, щоб кожна дитина розкрила свої здібності і талант;
- збагачення, активізація, уточнення словника учнів під час вивчення казок;
- робота над удосконалення загальної, артикуляційної, дрібної моторики;
- формування зв'язного мовлення, заохочення дітей до виправлення помилок у мовленні;
- організація навчально-пізнавальної діяльності, зумовлена віковими та індивідуальними особливостями;
- вчити отримувати насолоду від набутого творчого досвіду.

1 клас

№п/п	Освітньо-корекційні завдання	Основні показники розвитку учнів на кінець навчального року
1	Пізнавальний розвиток: *заохочувати дітей до активної діяльності, стимулювати пізнання, ініціативність, зосередженість у	Учні повинні знати і вміти: *дотримуються правил співжиття в колективі, проявляють чемність, толерантність; *проявляють повагу до членів родини;

<p>процесі ознайомлення із довкіллям, бажання робити щось корисне не лише для себе, а й для інших;</p> <p>*формувати активне, різноманітне, розгорнуте, орієнтування у світі речей; удосконалювати наочно-образне мислення, навчати дитину обстежувати та вивчати нове, відмінне, об'єднувати за певними ознаками, частково аналізувати, узагальнювати як за зовнішніми ознаками, так і за функціональними, тобто за їх вживанням;</p> <p>*формувати у дітей практичні вміння із засвоєнням практичних еталонів та наочних моделей для</p>	<p>*прагнуть підтримувати порядок і затишок у класі, спальні, дбайливо ставляться до предметів побуту, іграшок, свого одягу та взуття;</p> <p>*зацікавлено ставляться до предметного довкілля, застосовують отримані раніше знання, дбайливо ставляться до навколишніх предметів;</p> <p>*мають поняття про сенсорні еталони, про розмір, кількість, уміють орієнтуватися в просторі та в часі;</p> <p>*називають предмети домашнього побуту і вжитку, знають їх застосування;</p> <p>*розрізняють і класифікують дерева, овочі, фрукти;</p> <p>*встановлюють прості причинно-наслідкові зв'язки;</p> <p>*називають пори року і визначають їх характерні ознаки;</p> <p>*визначають стан погоди;</p> <p>*допомагають дорослому працювати у квітнику, милуються природою, бережно ставляться до її об'єктів;</p> <p>*називають свійських і диких тварин, птахів;</p> <p>*мають уявлення про традиційний національний одяг, житло, кухню;</p> <p>*знають і називають членів сім'ї;</p> <p>*мають знання про свята;</p> <p>*використовують загально прийняті форми вітання, звертання, пошани, подяки;</p>
--	---

<p>розв'язання нових життєвих завдань. Формувати сенсорні еталони, навчати дітей за допомогою аналізаторів активно обстежувати предмети, визначати їх зовнішні ознаки(форму, колір, розмір);</p> <p>*формувати духовний світ дитини, спрямовувати на усвідомлення дитиною себе, людей, які її оточують, суспільного життя;</p> <p>*давати дітям знання про зміни, які відбуваються у житті рослин, тварин до пів року;</p> <p>*узагальнювати уявлення дітей про птахів, тварин; вчити розрізняти основні частини їхнього тіла;</p>	<p>*лічать предмети в межах 5;</p> <p>*порівнюють контрастні за кількістю множини предметів (один – багато);</p> <p>*визначають період доби на основі спостереження за природними ознаками (сонце встає – ранок, сонце заходить – вечір).</p>
--	---

<p>*виховувати бережливе ставлення до довкілля.</p> <p>*залучати учнів до споконвічних національних цінностей у процесі ознайомлення з малими формами українського народного фольклору (колисковим, лічилками, казками);</p> <p>*ознайомлювати з народними звичаями і традиціями, пов'язані зі святкуванням релігійних свят, залучати до активної діяльності, формувати інтерес та повагу до українських звичаїв і традицій;</p> <p>*ознайомлювати із українським національним одягом, предметами побуту та традиціями національної кухні, культури;</p>	
--	--

	<p>*виховувати повагу до сім'ї, родини;</p> <p>*розширювати і збагачувати первинне орієнтування дітей у навколишній дійсності;</p> <p>*формувати уявлення про число, множину;</p> <p>*ознайомлювати з формою, величиною предметів;</p> <p>*вчити орієнтуватися в просторі та часі.</p>	
2	<p>Мовленнєвий розвиток:</p> <p>*розвивати мовленнєвий слух та моторику артикуляційного апарату;</p> <p>*виробляти чітку дикцію під час вимови звуків;</p> <p>*здійснювати підготовку до вимови складних щодо</p>	<p>Учні повинні знати і вміти:</p> <p>*чітко і правильно вимовляють голосні звуки, та по мірі можливості приголосні звуки;</p> <p>*мають розвинутий фонематичний слух;</p> <p>*володіють розповідною, питальною та окличною інтонаціями;</p> <p>*промовляють слова в різному темпі та з різною силою голосу;</p> <p>*розрізняють поняття звук, слово;</p> <p>*розуміють і вживають слова різних частин мови;</p>

<p>артикуляції звуків, виправляти загальне пом'якшення вимови;</p> <p>*вчити користуватися засобами інтонаційної виразності мовлення (тон, тембр, темп, наголос, сила голосу). Не допускати швидкого темпу мовлення;</p> <p>*збагачувати словник новими словами, сприяти засвоєнню дітьми раніше невідомих слів і нових значень слів, які є в лексиконі дітей;</p> <p>*забезпечувати засвоєння значень слів і їх вживання відповідно до контексту висловлювання, ситуації, в якій відбувається спілкування;</p>	<p>*вживають узагальнювальні слова;</p> <p>*правильно вживають образні поетично-художні вирази, звуконаслідувальні слова;</p> <p>*оволодівають основними граматичними формами;</p> <p>*утворюють нові слова за допомогою префіксів за-, з-, на-, суфіксів, що виражають зменшеність та збільшеність предмета, емоційну ознаку пестливості;</p> <p>*вживають теперішній, минулий і майбутній час дієслів;</p> <p>*у мовленні використовують займенники;</p> <p>*узгоджують іменники з прикметниками в роді та числі;</p> <p>*будують прості та поширені речення;</p> <p>*відповідають на запитання за змістом картинок, текстів;</p> <p>*разом із дорослим складають описові розповіді;</p> <p>*переказують за допомогою запитань добре знайомі казки;</p> <p>*використовують в мовленні образні вирази (з текстів забавлянок, казок), звуконаслідувальні слова;</p> <p>*частково володіють культурою мовного спілкування;</p> <p>*активно вживають слова ввічливості;</p> <p>*вітаються, називаючи ім'я дитини, ім'я та по-батькові дорослого;</p>
---	--

<p>*активізувати словник застосуванням дітьми слів у різних мовленнєвих ситуаціях;</p> <p>*вчити культури мовлення;</p> <p>*розвивати розуміння граматичних форм і правильно вживати їх у мовленні; вчити узгоджувати іменники з прикметниками в роді та числі , вживати прийменники;</p> <p>*вчити правильно вживати іменники знахідного й орудного відмінків;</p> <p>*вчити правильно будувати прості поширені речення із сполучниками;</p> <p>вчити дитину вести діалог</p> <p>розвивати вміння слухати і розуміти мовлення, звернену до</p>	<p>*виконують вправи пальчикової гімнастики;</p> <p>*викладають візерунки з мозаїки, нескладні зображення з лічильних паличок, пазлів;</p> <p>*застібають(розстібають) гудзики, кнопки різної величини .</p>
---	---

<p>неї, вступати в розмову і підтримувати її, відповідати на запитання і самому запитувати, пояснювати;</p> <p>розвивати зв'язне монологічне мовлення: формувати вміння слухати і розуміти зв'язні тексти, будувати самостійні висловлювання різних типів;</p> <p>*вводити в активний словник дитини форми вітання та прощання, фору ввічливого звертання, вчити під час розмови проявляти стриманість , вислуховувати співрозмовника до кінця, не перебивати його;</p> <p>*розвивати дрібні м'язи руки, передпліччя, координацію рухів очей і рук.</p>	
---	--

3	<p>Ігрова діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none">*у процесі ігор, продовжувати розвивати сприймання, мислення, уяву дітей;*заохочувати дітей до самостійності під час вибору гри, спонукати до активної участі в ній. Викликати за допомогою ігрової діяльності позитивні емоції, бадьорий настрій;*за допомогою ігор продовжувати ознайомлювати з властивостями предметів, розвивати інтерес до навколишнього, допитливість;*розвивати мовлення, збагачувати словник дітей;*заохочувати рухову активність, виховувати інтерес до гри;	<p>Учні повинні вміти і знати :</p> <ul style="list-style-type: none">*проявляють активність у різних видах ігрової діяльності з однолітками та дорослими;*відчувають гордість за свої досягнення, радіють власній кмітливості та вмінню;*відрізняють ігрову від різних видів діяльності;*використовують за призначенням атрибути до ігор;*вперше проявляють спроби враховувати властивості предметів під час використання їх у грі;*проявляють зацікавленість спільною грою, цікавляться своєю роллю у грі.

	<p>*розвивати й виховувати елементарну ігрову культуру поведінки : дотримуватись правил гри, гратися з іншими дітьми, доводити розпочату гру до кінця. Вчити бережно ставитись до іграшок.</p>	
4	<p>Креативний розвиток :</p> <p>*розвивати вміння стежити за розвитком подій у казці, вчити емоційно відгукуватися на події, що відбуваються у театралізованому дійстві, відповідно реагувати на вчинки героїв, співпереживати їм;</p> <p>*розвивати бажання слухати казку, наслідувати мовленнєву</p>	<p>Учні повинні вміти і знати :</p> <p>*працюють з пазлами, конструктором, складають разом з дорослими картинки за сюжетом знайомої казки;</p> <p>*намагаються в рухах передати прості образно-виразні дії того чи іншого персонажа, повторює ці рухи з іграшками;</p> <p>*проявляють інтерес до театралізованої діяльності з іншими дітьми;</p> <p>*емоційно відгукуються на сюжет вистави;</p> <p>*під час передачі образу використовують засоби інтонаційної виразності ;</p> <p>*роблять спроби проявити творчість під час перетворення в ігрову роль;</p> <p>*знають, розуміють, розповідають та емоційно сприймають українські народні казки, пісеньки;</p>

<p>інтонацію дорослих, рухатись під музику, співати;</p> <p>*заохочувати до активної діяльності в театралізованих дійствах;</p> <p>*формувати вміння виконувати певні ролі не тільки у співпраці з дорослим, але й з однолітками.</p> <p>Залучати до використання у самостійних іграх іграшки замість персонажів, виконувати замість них ролі, оживляючи їх;</p> <p>*вчити передавати яскравість ролі за допомогою рухів, жестів, міміки; ознайомлювати з різними видами театру (тіньовий, пальчиковий, ляльковий);</p> <p>*розвивати вміння користуватися засобами інтонаційної виразності;</p>	<p>*відтворюють окремі фрази, частини художнього тексту за допомогою навідних запитань педагога;</p> <p>*беруть участь в інсценуванні казок; відтворюють рухи, жести героїв за текстом казки;</p> <p>*граються у сюжетно-рольові ігри за окремими епізодами казки;</p> <p>*розглядають ілюстрації, пригадуючи зміст казки;</p> <p>*знають і дотримуються правил користування книгою;</p> <p>*бережно ставляться до своїх виробів;</p> <p>*у спільній роботі узгоджують свої дії з дорослими;</p> <p>*знають назву матеріалів та інструментів для художньо-творчої роботи);</p> <p>*з радістю прикрашають до свят класну кімнату власними виробами;</p> <p>*намагаються виконувати завдання різної складності;</p> <p>*проявляють позитивне ставлення до трудових завдань;</p> <p>*допомагають дорослому у підготовці до заняття, розкладаючи матеріал, а після заняття - збирають його.</p>
--	---

<p>*сприяти запам'ятовуванню віршів, вчити читати вірші напам'ять виразно, не пропускаючи і не змінюючи порядку слів у тексті;</p> <p>*залучати до участі в іграх-драматизаціях, театралізованих іграх за сюжетами казок;</p> <p>*залучати учнів до інсценування знайомих казок;</p> <p>*вчити порівнювати з геометричними еталонами, називати кольори та деякі відтінки;</p> <p>*виховувати зацікавленість результатами;</p> <p>*виховувати інтерес до праці дорослих, бережне ставлення до її результатів;</p>	
--	--

	<p>*формувати навички трудової діяльності, використовуючи посильні доручення й елементарну співпрацю;</p> <p>*виховувати особистість дитини в процесі її трудової діяльності (самостійність, цілеспрямованість, витримку, ініціативу).</p>	
5	<p>Соціально-моральний розвиток :</p> <p>*продовжувати елементарні уявлення про те, що таке добре і що таке погано;</p> <p>*стимулювати прагнення до самостійності, доброзичливе ставлення до дорослих і дітей;</p>	<p>Учні повинні вміти і знати :</p> <p>*розуміють значення добрих взаємин і порядку;</p> <p>*проявляють активність та ініціативу у спілкуванні , охоче включаються у спільну діяльність;</p> <p>*мають друзів, до яких проявляють особливу прихильність, приязно ставляться до однолітків ;</p> <p>*надають допомогу , вміють проявляти співчуття.</p>

	<p>*розвивати товариські взаємини між дітьми, вміння спільно гратися і діяти;</p> <p>*формувати гуманні , патріотичні почуття, елементарні уявлення про доброту, чуйність, товариськуність, уважність,; удосконалювати форми ввічливого звертання до дорослого та однолітків.</p>	
--	---	--

Зміст навчального матеріалу 1 КЛАС

№п/п	Спрямованість корекційно-виховної роботи	К-ть год
1	Пізнавальне заняття « В гостях у казки ».	3

	<p>Мета : продовжувати знайомити школярів з видами усної народної творчості – казкою, загадкою за допомогою роздаткового матеріалу, аудіозапису, ТЗН. Розвиток слухових процесів (сприймання , уваги, пам’яті, контролю) на матеріалі казок. Сприяти зацікавленості учнів до вивчення казок ігровими методами, іграшками. Удосконалювати вміння дітей давати відповіді на запитання прослуханих казок. Прищеплювати цікавість до художнього слова, казок.</p>	
2	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо ». Народна казка « Котик і півник ».</p> <p>Мета : формування слухового сприйняття на матеріалі казки, навчання дітей простим артикуляційним рухам за зразком дорослого, продовжувати навчати дітей чітко і правильно відповідати на запитання , збагачувати словниковий запас дітей; сприяти використанню моралі казки в процесі спілкування.</p> <p>Виховувати в дітей загальнолюдські цінності (доброту, чуйність); формувати осудливе ставлення до таких вад, як байдужість , душевна черствість, жорстокість.</p>	2
3	<p>Корекційне заняття « Показуємо і творимо аплікацію з кольорового піску ». Народна казка « Котик і півник».</p> <p>Мета : вчити імітувати рухи тварин за словесною інструкцією, вдосконалення навичок виконання довільних, мімічних та артикуляційних рухів, звуконаслідування. Вдосконалення рухливості і точності рухів дрібної моторики. Вправляти школярів у правильному накладанні кольорового піску, учити назви кольорів, правильно їх вимовляти. Викликати добрі почуття до тварин, цікавість дитини до аплікації.</p> <p>Виховувати потребу піклуватися один про одного.</p>	2
4	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо ». Казка « Гидке каченя » (Ганс Крістіан Андерсен).</p>	2

	<p>Мета : навчання дітей розрізненню граматичних форм однини і множини іменників, які супроводжуються мовою дорослого; навчати дітей орієнтування в просторі (далеко, поруч, за, на, посередині); збагатити словниковий запас учнів новими словами та закріпити назви пір року; повторити лічбу в межах 10.</p> <p>Формувати уявлення про те , що люди можуть бути різними за зовнішніми ознаками. Виховувати співчуття, бажання допомагати іншим.</p>	
5	<p>Корекційне заняття « Показуємо і творимо аплікацію з круп (манки) ». Казка « Гидке каченя », Ганс Крістіан Андерсен.</p> <p>Мета : удосконалювати мовленнєві процеси, зокрема пояснювальне мовлення; навчання дітей розрізненню величини тварин (великий-малий). Спонукаати дітей до спільної та самостійної діяльності; розвивати дрібні моторні навички лівої та правої рук. Формувати етичні почуття, вміння стримувати негативні емоції; виховувати впевненість і віру у власні сили; цікавість до природи.</p>	2
6	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо » . Народна казка « Колобок ».</p> <p>Мета: формування фонематичних уявлень на основі слухового сприймання і слухового контролю за вимовою слів педагогом з опорою на наочність без власного промовляння. Розвиток слухової пам'яті під час вивчення пісні Колобка і навчання виразному співу, ритму. Виховувати почуття зацікавленості, комунікабельність, товариськість, чемність.</p>	2
7	<p>Корекційне заняття « Показуємо і виготовляємо казковий сюжет із природнього матеріалу (сухе листя, каштани, гілка з шишками, гілочка ялини) ». Народна казка « Колобок ».</p>	2

	<p>Мета : формувати вміння розуміти навчальне завдання, розвивати мовний апарат, мовне дихання, темп мовлення. Формування позитивного емоційного настрою вихованців за допомогою сюжетно рольової гри, вміння повторювати образні вислови, пісеньку Колобка. Розвивати спостережливість, уміння передавати голосом характер персонажів. Розвиток ручного праксису : «шишковий» масаж, «каштановий масаж» .</p> <p>Формувати первинні композиційні навички, вміння творити із природнього матеріалу. Уточнити поняття про такі людські чесноти, як мудрість, розсудливість, кмітливість, справедливість; викликати осудливе ставлення до хитрощів, обману.</p>	
8	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Колосок ».</p> <p>Мета :розвиток зорово-предметної пам'яті, аудіювання (сприймання на слух усного мовлення), розвиток тривалого мовленнєвого вдиху і видиху. Виховувати пошану до такої чесноти, як працьовитість; викликати у дітей прагнення рости вправними, умілими, сумлінними; формувати в учнів бажання долати таку ваду, як лінощі.</p>	2
9	<p>Корекційне заняття « Показуємо і виготовляємо героїв казки (саморобки «Чарівний папір») ». Народна казка « Колосок ».</p> <p>Мета : розвиток рухливості пальців рук, розвиток зорової пам'яті на матеріалі казки; розвивати усне мовлення та інтонаційну виразність; розігрування фрагменту казки, навчання дітей діяти в колективі , в парах; закріпити в словнику слова - назви трудових дій, сприяти розвитку пояснювального мовлення та логічного мислення. Вчити дітей розповідати про знайомі види праці, за допомогою дорослого описувати їх, робити висновки про те, яку користь приносить та чи інша праця; заохочувати до виконання роботи</p>	2

	руками, ознайомити дітей з правилами техніки безпеки під час практичних занять. Виховувати працьовитість, бажання надавати посильну допомогу дорослим, викликати осудливе ставлення до лінощів та неробства.	
10	Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Рукавичка ». Мета : збагачувати активний словник дітей, поповнювати його, розвивати інтонаційну виразність мовлення, артикуляцію, навчати визначати звуки в словах та чітко їх вимовляти, формувати відповіді на питання; розширювати знання дітей про свійських та диких тварин, турботу про них. Формувати здатність оптимістично сприймати навколишній світ; виховувати доброзичливість, прагнення приносити оточуючим задоволення; підтримувати в дитячому колективі радісну, товариську атмосферу.	2
11	Корекційне заняття « Показуємо і творимо засобами аплікації (кусочками нарізаних ниток) ». Народна казка « Рукавичка ». Мета : вправляти в умінні чітко говорити, розвивати та регулювати темп мовлення, висоту та тембр голосу для передавання інтонаційно-зabarвленого мовлення, імітація рухів, звуконаслідування. Розвивати творчі здібності, увагу, здатність контролювати себе; дрібну моторику, пальці обох рук, фантазію; закріплювати знання учнів про кольори. Розвивати в дітей пізнавальний інтерес до природи, вміння спілкуватися, відповідати на запитання, доброзичливість, товариськість, взаємодопомогу.	2
12	Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Ріпка ». Мета : розвивати фонематичний слух, мислення, розвиток рухової і слухомовленнєвої пам'яті, вдосконалення навичок рухливості мовленнєвої мускулатури; формування оптико-просторових уявлень;	2

	активізувати словник відповідно до казки, учити правильно розуміти зміст речень зі словами «над», «під», «перед», «за», «біля», «на», самостійно складати речення з прийменниками. Виховувати бажання допомагати тому, хто потребує допомогу.	
13	<p>Корекційне заняття « Показуємо і виготовляємо об'ємну аплікацію (ріпки з кольорового паперу) ».</p> <p>Народна казка « Ріпка ».</p> <p>Мета : навчати слухати та розуміти казку, інструкції до гри; розвивати відчуття ритмомелодики, удосконалювати звуковимову, стимулювати мовленнєву активність, спонукати відповідати на запитання, залучати до спільної з дорослим та самостійної діяльності; розвивати дрібні моторні навички лівої та правої рук;учити співвідносити кольори, правильно вимовляти назви кольорів, стимулювати вживання слів «один», «багато»; ознайомити з правилами техніки безпеки; формувати оптико-просторові функції.</p> <p>Сформувати позитивні моральні риси; учити дітей доброзичливо ставитись одне до одного, розвивати комунікативність; підтримувати в дитячому колективі теплу, товариську атмосферу.</p>	2

2 клас

№п/п	Освітньо-корекційні завдання	Основні показники розвитку учнів на кінець навчального року
------	------------------------------	--

1	<p>Пізнавальний розвиток: *формувати вміння орієнтуватися в багатогранному предметному світі, класифікувати та співвідносити предмети за їх ознаками (матеріалом), якістю, функціональним призначенням і використанням, встановлювати найпростіші причинно-наслідкові зв'язки, цілісно сприймати предмет ситуацію;</p> <p>*спонукати до запитань, спонтанних образних асоціацій;</p> <p>*формувати досвід особистості, який збагачує її почуття, дає практичні вміння, бажання докладати зусилля для одержання результату;</p> <p>*формувати вміння усвідомлювати свою своєрідність, розвивати здатність емоційно відгукуватись на ситуацію чи зміст казки;</p> <p>*розкривати дітям найелементарніші зв'язки між явищами природи;</p>	<p>Учні повинні знати і вміти:</p> <p>*самостійно займаються певною діяльністю, прагнуть підтримувати порядок у класі;</p> <p>*мають уявлення про сім'ю, родину та родинні взаємини;</p> <p>*називають предмети побуту, розповідають про домівку, своїх рідних, називають їхні імена, прізвища, вид діяльності;</p> <p>*розповідають про свої враження від побаченого;</p> <p>*розрізняють пори року;</p> <p>*визначають стан погоди, стан повітря;</p> <p>*розпізнають диких і свійських тварин, знають їхні особливості;</p> <p>*бачать красу рідної землі, дотримуються правил поведінки в природі;</p> <p>*володіють елементарними навиками, бережно ставляться до результатів людської праці;</p> <p>*емоційно сприймають народну іграшку, традиційний одяг;</p> <p>*мають уявлення про житло, сім'ю та сімейні традиції;</p> <p>*беруть участь у святкуванні різних свят;</p> <p>*переміщаються у просторі за заданим напрямом;</p> <p>*розрізняють частини доби;</p>
---	--	---

*сприяти ознайомленню дітей із різноманітним світом тварин, птахів, їх зовнішньою будовою, з умовами їх існування;

*підтримувати бажання дітей до розуміння взаємозв'язків у природі;

*ознайомлювати дітей із народними національними оберегами (калина, верба, віночок, сорочка-вишиванка);

*ознайомлювати з минулим рідного краю, заохочувати дітей до пізнання свого родоводу;

*залучати дітей до української національної обрядовості;

*розвивати в учнів національні риси особистостей (щирість, гостинність, доброту, щедрість) через багатство національного фольклору (казки, загадки, скоромовки, прислів'я, приказки, пісні та народні ігри);

*формувати знання дітей про побут українського житла, українську іграшку, посуд, одяг;

*називають геометричні фігури;

*лічать у межах 5;

*оперують нескладними економічними поняттями: гроші, покупка.

	<p>*продовжувати формувати уявлення дітей про кількість, множину, величину, геометричні фігури;</p> <p>*вчити орієнтуватись в часі та формувати просторові уявлення;</p> <p>*забезпечувати тісний зв'язок між оволодінням математичними уявленнями, кількісними відношеннями і діяльністю людей;</p> <p>*ознайомлювати дітей із найуживанішими економічними поняттями, сприяти осмисленню учнями рис характеру, пов'язаних з економікою: бережливість, ощадливість, працьовитість, чесність;</p> <p>*вчити відшукувати економічні явища в довкіллі, пригодах героїв казок;</p> <p>*розширювати економічні знання дітей про те, що все, нас оточує, є результатом праці багатьох людей. Виховувати ціннісне ставлення до продуктів їхньої діяльності.</p>	
2	Мовленнєвий розвиток:	Учні повинні знати і вміти:

*розвивати мовленнєве дихання та фонематичне сприйняття звуків мови;

*удосконалювати моторику артикуляційного апарату;

*розвивати інтонаційну виразність мовлення (темп, тембр, силу голосу, інтонацію, наголос);

* удосконалювати правильну вимову всіх звуків рідної мови;

*поповнювати та уточнювати словниковий запас, сприяти активізації слів у мовленні;

*вчити правильно вживати слова відповідно до ситуації;

*забезпечувати подолання розриву між активним і пасивним словником;

*вчити при порівнянні предметів визначати суттєві ознаки;

*продовжувати вчити засвоювати граматичні форми (рід, число, відмінок), відмінкові закінчення у словах;

*правильно вимовляти звуки при можливості;

*розрізняти близькі фонemi;

*виокремлювати слова з потрібним звуком із тексту;

*виокремлювати перший і останній звуки;

*регулювати силу голосу відповідно до ситуації;

*вживають слова всіх частин мови;

*намагаються правильно вживати узагальнювальні абстрактні слова;

*засвоюють граматичні форми, відмінкові закінчення, хоч роблять граматичні помилки;

*утворюють форми однини та множини;

*утворюють від інших частин мови нові граматичні форми за допомогою суфіксів, префіксів;

*засвоюють рід іменників;

*будують речення різного типу;

*самостійно вступають в розмову з дітьми, дорослими, підтримують діалог;

*відповідають реченнями на запитання за змістом картини, казки;

<ul style="list-style-type: none">*вчити правильно будувати речення;*вчити дітей розуміти композиційну структуру розповіді;*вчити висловлюватись самостійно;*збагачувати словник дітей новими формами мовленнєвого етикету;*продовжувати вчити дітей культури мовленнєвого спілкування;*давати поняття про культуру взаємин;*ознайомлювати з поняттям слово, вчити виокремлювати слова як самостійну смислову одиницю;*вчити вмінню визначати перший і останній звук у слові;*вчити складати речення на наочному матеріалі;*розвивати у дітей кисть руки та дрібні м'язи пальців;*розвивати координацію рухів кисті, пальців, передпліччя, очей;	<ul style="list-style-type: none">*складають розповіді за зразком дорослого;*переказують знайомі казки;*володіють мовленнєвим етикетом;*намагаються не вживати у мовленні слів-вульгаризмів, жаргонних слів;*розмовляють з дітьми та дорослими привітно;*інтонаційно вимовляють звук у слові;*виокремлюють із тексту слова з відповідним звуком;*виділяють у слові перший і останній звуки;*складають речення за наочним матеріалом;*використовують набуті навички під час розігрування сюжетів за допомогою пальчикового театру, пальчикової гімнастики;*вміють ліпити, аплікувати, конструювати, викладати візерунки з мозаїки та дрібного природного матеріалу; зав'язують та розв'язують шнурки з метою розвитку кисті руки, дрібних м'язів пальців, координації рухів руки, пальців, передпліччя, очей, розвитку окоміру;*впізнають на дотик дрібні предмети, розвиваючи тактильне сприймання і пам'ять.
--	--

	*розвивати просторові уявлення дітей (ліворуч, праворуч, внизу, вгорі, посередині).	
3	Ігрова діяльність: *заохочувати до спільних сюжетно-рольових ігор; *розвивати зацікавлення дітей різними видами ігор, уміння дотримуватися правил, дружно гратися, завершувати гру.	Учні повинні знати і вміти: *беруть участь у різних видах ігрової діяльності; *інколи проявляють самостійність у виборі ігор; *проявляють інтерес до спільної гри, цікавляться визначенням власної ролі у грі.
4	Креативний розвиток: *розвивати вміння виконувати ролі під час спільної театралізованої діяльності, під час ігор з іншими дітьми та під час самостійних ігор із партнерами-іграшками; *вчити розігрувати казки (герої та предмети оживають); *вчити розуміти мораль казки, розпізнавати добро і зло, відтворювати текст, передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами. Розвивати пам'ять, мовлення;	Учні повинні знати і вміти: *вміють працювати з конструктором, мають навички роботи з папером, клеєм та ножицями; *імітують рухи, жести персонажів, вдало передають рольову поведінку; *вміють відтворювати позитивних і негативних персонажів; *емоційно переживають сюжет казки; *діють в ігрових ситуаціях відповідно до змісту; *емоційно сприймають характер казки розуміють призначення книги, бережно до неї ставляться, за потреби “ремонтують” її; *читають на пам'ять вірші, лічилки, загадки, народні пісні; *знають українські народні казки;

*вчити цілісно сприймати і розуміти зміст казки;
*привчати розрізняти і виокремлювати основні засоби художньої виразності, динаміку та ритмічну послідовність повторення дій, мораль казки, давати оцінку вчинкам героїв твору;
*залучати до виразного читання віршів, казок, вчити передавати їх характер;
*вправляти в інтонаційній виразності при передачі діалогів, виразних рухів героїв у іграх-драматизаціях та в інсценуванні казок;
*ознайомлювати з найпростішими способами вирізування, виховувати бажання дотримувати правил безпеки;
*підтримувати і стимулювати самостійний і колективний характер роботи, розвивати виконавську майстерність і вправність, вчити радіти результатам своєї роботи;
*вчити відповідально ставитись до трудових завдань;

*розповідають казки за змістом ілюстрацій та без них;
*виконують малюнки за змістом казок і розповідають за ними;
*беруть участь в інсценуванні казок;
*проявляють бажання займатись художньою творчістю, виконують завдання естетичного характеру;
*пробують нове, незнайоме, очікують позитивного результату роботи;
*власноруч виготовляють різні вироби;
*самостійно прибирають робоче місце після закінчення роботи;
*прикрашають перед святами класну кімнату;
*допомагають дорослому працювати в квітнику.

	<ul style="list-style-type: none"> *виховувати цілеспрямованість, уміння докладати вольових зусиль під час виконання трудових дій; *формувати елементарні способи співпраці. 	
5	<p>Соціально-моральний розвиток:</p> <ul style="list-style-type: none"> *формувати моральну позицію дитини, ціннісні орієнтири, інтереси та потреби; *виховувати позитивні почуття до Батьківщини, рідних, повагу до старших; *сприяти розвиткові дружніх взаємин між дітьми, проявів турботи; *формувати правову культуру особистості, знати свої права й обов'язки, поважати права й обов'язки інших людей; *давати знання про те, що кожна людина своєрідна, неповторна, народилася на світ, щоб жити і бути щасливою, ніхто не має зазіхати на це право. Формувати у дітей поняття про життя як найвищу цінність; *виховувати почуття гідності, самозначущості . 	<p>Учні повинні знати і вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> *прагнуть до позитивних форм поведінки; дотримуються елементарних правил культури спілкування з дорослими й однолітками; *проявляють посильну турботу про літніх людей; *вміють культурно поводитися у громадських місцях; *знають, що для життя людини потрібні їжа, вода; *знають, що кожна людина має ім'я, яке вказує на належність до певної статі; *називають своє місце в родині; *за допомогою педагога відображають права й обов'язки у сюжетах казок, іграх.

Зміст навчального матеріалу

2 клас

№п/п	Спрямованість корекційно - виховної роботи	К-ть год
1	<p>Пізнавальне заняття . « Галявина казок »</p> <p>Мета : розвиток у дітей простих навичок маніпулювання предметами за зразком дорослого, навчання основним видам пантомімічних жестів за зразком дорослого, формування у дітей емоційно позитивного настрою на спілкування в процесі занять. Продовжувати вчити дітей вітатися , бути ввічливими, говорити добрі, лагідні слова, дружити. Розвивати зв'язне мовлення , діалогічне мовлення включаючи ілюстративний матеріал, аудіозаписи, ТЗН. Виховувати любов до казок, дружні стосунки між дітьми.</p>	3
2	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка «У пригоді » Олени Пчілки .</p> <p>Мета : розвиток фонематичного аналізу, синтезу та фонематичних уявлень; розвиток слухової пам'яті дітей; вчити за допомогою навідних питань переказувати зміст казки. Прагнути до того, щоб діти не були байдужими до всього живого, до чужого горя. Виховувати взаємодопомогу, бажання творити добро.</p>	2
3	<p>Корекційне заняття « Показуємо і творимо пухнасту аплікацію (з вати) » . Казка « У пригоді » О.Пчілки.</p> <p>Мета : формування плавного мовлення з паузами між реченнями; навчання інтонування, наголошування, модуляції голосу і виразності мовлення; пальчикова гімнастика; розвиток дрібної моторики пальців рук.</p>	2

	<p>Вправляти дітей у вміння скочувати кульки з вати, сприйняття образів на малюнку, естетичні почуття.</p> <p>Виховувати співчуття до людей, які потрапили у біду, прагнення робити добрі вчинки.</p>	
4	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Вовк і семеро козенят ».</p> <p>Мета: розвиток уваги до мовлення навколишніх(удосконалення навичок розуміння словесних узагальнень, виокремлення назв предметів, дій, ознак предметів; розвиток інтонаційної виразності мовлення, пальчикова гімнастика. Вправляти у складання у простих речень з трьох-чотирьох слів за змістом казки. Формувати уявлення про роль матері в родині, викликати бажання допомагати їй, навчати дітей висловлювати свою любов і ніжність.</p>	2
5	<p>Корекційне заняття : « Показуємо і створюємо аплікацію (яєчна шкарлупа) ». Народна казка « Вовк і семеро козенят ».</p> <p>Мета: формування вміння утримувати в пам'яті і відтворювати сприйнятий на слух матеріал казки. Закріплювати знання дітей про сім'ю; вчити школярів розглядати малюнок і сприймати його зміст; формування уміння закінчувати фрази за допомогою педагога. Імпровізувати за текстом казки сюжетні ролі, навчання виразному співу, формування вміння співати протяжно, злагоджено, високим і низьким голосом. Розвивати зв'язне мовлення, увагу, спостережливість. Викликати в учнів цікавість до аплікації та знайомити із методом виготовлення героя казки за допомогою яєчної шкарлупи. Виховувати доброзичливість, почуття любові і поваги до рідних.</p>	2
6	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Соромно перед соловейком » В. Сухомлинського.</p>	2

	<p>Мета: вчити розуміти і запам'ятовувати прості інструкції, упізнавати зображення предметів. Формування уявлень про овочі, квіти, дерева, птахи використовуючи демонстраційний матеріал. Формувати вміння утримувати в пам'яті і відтворювати сприйнятий на слух матеріал. Удосконалювати вміння учнів відповідати на запитання педагога . Розширити і збагатити знання учнів про природу, показати її значення для людини; виховувати дбайливе ставлення до природи, до всього живого.</p>	
7	<p>Корекційне заняття « Показуємо і малюємо штампами ». Казка « Соромно перед соловейко » В.Сухомлинського.</p> <p>Мета: формування і розвиток зорового сприймання і уяви; вчити виконувати вправи пальчикової гімнастики, повторювати за педагогом рухи; розвивати мовне дихання, мовний апарат звуконаслідуванням, правильний темп мовлення, увагу, спостережливість, охайність. Знайомити учнів із методом друкування штампами; заохочувати в малюванні; розвивати просторове уявлення, дрібну моторику. Розповісти школярам про шкоду, яку людина завдає природі. Виховувати любов і турботу до живої і неживої природи.</p>	2
8	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Лисичка - сестричка і вовк - панібрат »</p> <p>Мета: розвивати зорове і слухове сприймання; вправи на розвиток дихання, голосу й артикуляції; виробляти уміння розуміти і позначати словами поняття «великий», «маленький», «широкий», «вузький», «довгий», «короткий», «високий», «низький». Виховувати в дітях моральність, формувати прагнення</p>	2

	помічати в оточуючих позитивні риси, викликати осудливе ставлення до проявів зарозумілості, недоброзичливості; підтримувати в дитячому колективі атмосферу взаємоповаги.	
9	<p>Корекційне заняття « Показуємо і малюємо зиму (восковою крейдою та фарбами) ». Народна казка «Лисичка-сестричка і вовк панібрат ».</p> <p>Мета: розвиток графічних навиків: обводити контури зображень, з'єднувати однакові зображення лініями, штрихувати, розмальовувати, закріплювати назви кольорів та геометричних фігур; поповнювати словниковий запас дітей словами-назвами зимових явищ; вводити в мовлення дітей узагальнюючі слова і слова близькі за значенням. Вправляти у вмінні ставити крапки тичком або пензликом; розвивати дрібну та загальну моторику; виховувати самостійність.</p>	2
10	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Коза-дереза ».</p> <p>Мета: продовжувати вчити дітей уважно слухати казки, чітко відповідати на запитання; закріплювати навички читання по складах; сприяти розвитку уяви, різних видів пам'яті, інтонаційної виразності мовлення. Розширювати знання школярів про свійських та диких тварин, де живуть, чим живляться. Закріплювати знання дітей про сім'ю; дати поняття, що дід і баба – це батьки батьків, вони найстарші, наймудріші, багато знають . Ознайомити з найпростішими правилами народного етикету: звертатися шанобливо на «Ви», закріплювати знання правил мовного етикету. Вправляти в доборі дієслів до іменників. Збагачувати словник дітей спільнокореневими словами (дід, дідусь, дідуньо; баба, бабуся, бабця, бабуня).</p>	2

11	<p>Корекційне заняття « Показуємо і створюємо об'ємну аплікацію персонажів казки (кольорові салфетки) ».</p> <p>Народна казка « Коза-дереза ».</p> <p>Мета: розвивати зорове сприйняття, фонематичний слух, артикуляційну моторику, дрібну моторику рук; сприяти активізації пізнавальних процесів. Спонукає відтворювати напам'ять текст пісні, супроводжуючи її рухами; удосконалення основних видів пантомімічних жестів і танцювальних рухів; формувати вміння учнів співати тихо, голосно, повільно. Викликати у вихованців цікавість до аплікації. Знайомити із методом обривання, вправляти у наклеюванні. Виховувати почуття поваги до старших членів сім'ї, чуйність, доброзичливість, бажання допомагати дідусеві і бабусі, не засмучувати своїми словами, вчинками, поведінкою.</p>	2
12	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку » . Народна казка « Теремок ».</p> <p>Мета : удосконалювати навички читання складів, розвивати дрібну моторику, фонематичний слух, увагу, пам'ять; виконання комплексу артикуляційних вправ. Продовжувати вчити школярів відгадувати загадки , дидактичні ігри: «Відгадай без підказки, хто герой цієї казки», «Хто з цих героїв заблукав та опинився не в своїй казці?». Сформувати в учнів знання про основні матеріали та знаряддя праці, використовуючи роздатковий матеріал. Виховувати допитливість, любов, чуйність, доброзичливо ставитись один до одного; розвивати комунікативність.</p>	2

13	<p>Корекційне заняття « Показуємо і творимо аплікацію хатинки (з макаронних виробів) ». Народна казка « Теремок ».</p> <p>Мета : сприяти формуванню техніки поскладового читання; фонематичного слуху. Закріпити уявлення про геометричні фігури (квадрат, трикутник, круг); розвивати тактильні відчуття, естетичний смак, вміння сприймати предмети в цілому. Викликати у дітей бажання наслідувати роботу дорослих у сюжетно-рольових іграх. Розвивати театральні здібності; тренувати виконання рухів у різному темпі. Поповнювати словниковий запас дітей про життя диких тварин та їхньою поведінкою. Виховувати повагу до праці та людей праці, позитивне емоційне ставлення до результатів своєї роботи та роботи однолітків.</p>	2
----	--	---

3 клас

№п/п	Освітньо-корекційні завдання	Основні показники розвитку учнів на кінець навчального року
------	------------------------------	--

<p>1</p>	<p>Пізнавальний розвиток:</p> <ul style="list-style-type: none"> *розвивати аналітичність і свідомість сприйняття навколишнього; *розвивати інтелект і обдарованість; *сприяти елементарному розумінню дітьми взаємозумовленостей компонентів природи; *підтримувати бажання дітей встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами та явищами в природі; *сприяти гуманному ставленню до живих істот, прояву естетичних почуттів, вираженій безпечній поведінці на природі; *розвивати пізнавальну активність дітей пізнати свій народ, свої національні корені; *розширювати обсяг знань учнів про Україну; *залучати дітей до української національної обрядовості, підготовки і проведення свят, ігор, використання народних прикмет, народної творчості; 	<p>Учні повинні знати та вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> *бережно ставляться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей; *проявляють любов до своєї країни, бажанням бути гідним її громадянином; *знають, що у світі живуть різні народи і нації; *мають уявлення про родину та родовід; *знають про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовують знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту; *знають основні професії; *називають пори року, їх послідовність, характерні ознаки; *знають поширенні явища природи; *називають свійських і диких тварин, птахів, знають назви дитинчат тварин, зовнішні ознаки і будову; *знають культурні традиції свого народу; *ознайомлені з історією України; *знають про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу;
----------	--	---

	<p>*формувати уявлення про національне мистецтво, національну кухню;</p> <p>*вчити учнів вишивати бісером, витинати, аплікувати, виготовляти різні вироби;</p> <p>*сприяти закріпленню навичок нескладних усних обчислень, розв'язування арифметичних задач;</p> <p>*допомагати у формуванні вмінь із вимірювання об'єму, маси, довжини, ширини, висоти;</p> <p>*закріплювати знання геометричних фігур;</p> <p>*формувати у дітей основи економічної культури;</p> <p>*вчити долати труднощі та життєві негаразди, виховувати наполегливість, компетентність.</p>	<p>*мають уявлення про національні звичаї та традиції;</p> <p>*знають та використовують фольклорні жанри (віншування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри);</p> <p>*розв'язують приклади, задачі на додавання, віднімання, користуючись цифрами та знаками;</p> <p>*розрізняють геометричні фігури;</p> <p>*оперують поняттями тиждень, місяць, рік, знають дні тижня, місяці року, пори року;</p> <p>*знають цифрові знаки -, +, =, та цифри від 1- 10;</p> <p>*визначають просторове розміщення предметів;</p> <p>*мають уявлення про товарно-грошові відносини, вміють здійснювати покупку.</p>
2	<p>Мовленнєвий розвиток:</p> <p>*розвивати звукову виразність мовлення (силу голосу, його тембр, темп, ритм, мелодію,</p>	<p>Учні повинні знати і вміти:</p> <p>*по можливості вимовляють звуки і звукосполучення у словах рідної мови;</p>

<p>навички використання різної інтонації, чітку дикцію);</p> <ul style="list-style-type: none"> *удосконалювати артикуляцію звуків, диференціацію подібних за звучанням звуків; *збагачувати кількісний склад лексики новими, раніше не відомими словами, а також збільшувати словниковий запас за рахунок засвоєння дітьми нових значень слів, що вже наявні в їхньому лексичному запасі; *сприяти якісному засвоєнню лексики, що проявляється в поглибленому розумінні значення й у смислових відтінках слів і словосполучень, в умінні узагальнювати; *забезпечувати активізацію словника – застосування дітьми слів у різних мовленнєвих ситуаціях; *вправляти в правильному вживанні іменників, утворенні порівняльних ступенів прикметників; 	<ul style="list-style-type: none"> *добирають слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки; *розрізняють і виділяють на слух голосні та приголосні звуки; *регулюють силу голосу, користуються розповідною, питальною та окличною інтонацією; *ставлять наголос у словах, фразах та реченнях; *вживають слова всіх частин мови; *користуються в мовленні образними виразами, порівняннями; *використовують у мовленні ввічливі слова та звертання; *частково володіють граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); *з допомогою дорослого утворюють нові слова за допомогою суфіксів, префіксів; *у мовленні користуються різними типами речення; *складають описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом педагога; *передають зміст знайомої казки, вистави, мультфільму; *розповідають про події свідком яких були;
---	---

<ul style="list-style-type: none">*вчити правильно узгоджувати іменники з прикметниками та займенниками;*активізувати вміння будувати речення різного типу;*виховувати критичне ставлення до граматичних помилок у власному мовленні, потребу говорити правильно;*вчити утворювати нові слова за допомогою префіксів і суфіксів;*вчити будувати діалог на запропоновану тему;*продовжувати вчити дітей складати творчі розповіді, розповіді-міркування, з власного досвіду, власні казки;*вчити володіти різними формами мовленнєвого етикету;*вправляти у дотриманні правил культури мовленнєвого спілкування;*вчити контролювати своє мовлення;	<ul style="list-style-type: none">*складають творчі розповіді: продовжують розповідь, яку розпочав педагог, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-пояснення;*складають казки, розповіді про смішні випадки;*підтримують запропонований діалог відповідно до теми;*володіють різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування;*контролюють своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, вульгарних слів;*виокремлюють слова та речення з потоку мовлення;*складають речення самостійно та із запропонованим словом;*ділять слова на склади та визначають їх кількість і порядок у слові;*правильно ставлять наголос у слові;*складають сюжетні зображення з пазлів, конструюють, малюють, вирізають, аплікують, викладають зображення з мозаїки, виготовляють різні вироби з метою розвитку окоміру, зміцнення п'ястка, м'язів пальців рук, кисті, координації рухів очей та передпліччя, кисті рук.
---	---

<p>*продовжувати ознайомлювати дітей зі словом, вправляти у вмінні виокремлювати слово як самостійну смислову одиницю із потоку слів, учити правильно визначати наголос;</p> <p>*ознайомлювати з реченням, вчити виокремлювати його з мовлення як смислову одиницю, складати речення;</p> <p>*ознайомлювати зі складовою будовою слова, вчити вмінню робити поділ слів на склади;</p> <p>*ознайомлювати зі звуковою будовою слів, формувати навички проведенню звукового аналізу слів;</p> <p>*здійснювати підготовку дрібних м'язів, виробляти вміння керувати своїми рухами відповідно до поставлених завдань;</p> <p>*розвивати у дитини п'ясток руки, дрібні м'язи пальців, вміння координувати рухи очей, пальців, руки, передпліччя;</p> <p>*розвивати плавність, точність і ритм рухів;</p>	
--	--

	<p>*розвивати просторові уявлення; *сприяти розвиткові окоміру, вміння підпорядковувати рухи руки, очей контролю свідомості.</p>	
--	--	--

3	<p>Ігрова діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none">*вчити розуміти ,що певна ігрова роль,вимагає дотримання правил, вчити дотримувати їх;*виховувати толерантність; виховувати розуміння дотримувати норм культури поведінки та спілкування в ігровій діяльності;*стимулювати бажання поводитися самостійніше, більше покладатися на власні сили.	<p>Учні повинні знати і вміти :</p> <ul style="list-style-type: none">*із задоволенням грають в ігри, проявляють активність;*знають призначення предметів і відповідно використовують їх в ігровій діяльності;*позитивно сприймають спільну ігрову діяльність;*розкладають на місце матеріали та атрибути по закінченню гри;*дотримуються моральних норм та правил у грі, намагаються бути справедливими, допомагають іншим дотримуватись правил гри;*розповідають про сюжет гри, план майбутніх дій; <p>для втілення в рольовий образ варіюють вирази обличчя, міняють жести, тембр голосу.</p>
---	--	---

<p>4</p>	<p>Креативний розвиток :</p> <ul style="list-style-type: none"> *розвивати у дітей мислення, творчу уяву; *спонукати дітей разом з дорослим до театралізованої діяльності; *продовжувати вправляти дітей у передачі образу за допомогою засобів зовнішньої виразності (жестів, міміки, пантоніми); *домагатися високого рівня моторної функції мовлення, його інтонаційної виразності; *вчити змінювати модуляцію голосу, висоту тону, темп мовлення, тембр мовлення, його емоційне забарвлення, ритм мовлення; розвивати чітку дикцію; *формувати творче ставлення до обраної ролі, заохочувати до самостійності та індивідуальності; *вчити вносити творчі фрагменти в ігри, сюжети вистав; давати дітям змогу висловлювати власне бачення образу героя чи 	<p>Учні повинні знати і вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> *спільно працюють, творчо розвивають сюжети ігор; *виготовляють власноруч і разом із дорослим конструкції, іграшки, саморобки, використовують їх для реалізації ігрових задумів; *вправно та влучно передають образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоніму, своєчасно вступають в дію; *розрізняють добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносять їх із власними; *намагаються бути відповідальними виконують доручені обов'язки; *орієнтуються в емоційних станах, називають їх; проявляють себе емоційним та чуйним глядачем; *мають розвинене сприйняття театралізованого дійства, запам'ятовування, спостережливості; *усвідомлюють відмінність між реальним і фантастичним; *уміють читати напам'ять віршовані тексти, переказують прозу, застосовують усну народну творчість;
----------	---	---

<p>сюжету вистави;</p> <p>*продовжувати ознайомлювати дітей з різними видами театрів, їх особливостями, призначенням;</p> <p>*вчити розуміти та користуватися театральною термінологією: колектив-актор, трупа, режисер, костюмер, гример, глядачі; вистава- сюжет, сценарій, прем'єра, антракт; театр- зала, сцена, лаштунки, декорації;</p> <p>*формувати розуміння змісту театального дійства, образу персонажа, вчити оцінювати поведінку героїв;</p> <p>*вправляти в умінні своєчасно у колективну драматизацію;</p> <p>*закріплювати навички монологічного та діалогічного мовлення;</p> <p>*продовжувати формувати уявлення про особливості художньої літератури;</p>	<p>*мають розвинену дикцію, користуються засобами інтонаційної виразності, володіють діалогічним та монологічним мовленням;</p> <p>*уміють оцінювати гарні декорації, беруть активну участь у виготовленні атрибутів для декору театралізованого дійства;</p> <p>*фантазують, мають багату уяву, почуття гумору;</p> <p>*проявляють самостійність, висловлюють власну думку, щодо перевтілення у сценічний образ;</p> <p>*вносять у театралізацію творчі фрагменти;</p> <p>*знають казки, розповідають їх;</p> <p>*розуміють мораль казки, дають оцінку вчинкам героїв;</p> <p>*беруть участь у бесідах за змістом казки, емоційно передають її зміст;</p> <p>*розглядають ілюстрації, називають казки відповідно до змісту ілюстрації, опису героїв;</p> <p>*беруть участь в інсценуванні нових і знайомих казок;</p> <p>*проявляють елементарну практичну вмільсть в образотворчій діяльності;</p> <p>*коментують свої дії в процесі роботи;</p>
--	--

	<p>*вчити формувати здатність елементарно аналізувати зміст казки;</p> <p>*вчити осмислено, чітко та виразно читати вірші напам'ять;</p> <p>*продовжувати вчити дітей інсценувати нові казки, промовляти авторський текст;</p> <p>*розвивати фантазію, творче мислення, уяву, креативність у підході до образотворення;</p> <p>*виховувати позитивне ставлення до праці дорослих, бережне ставлення до результатів праці, повагу до людини праці;</p> <p>*формувати особистісні риси: відповідальність, наполегливість, цілеспрямованість, витримку, ініціативність.</p>	<p>*разом з дорослим виготовляють вироби з паперу, картону, тканини, круп, піску, яєчної шкарлупи, бісеру, паєток, ниток, природного і штучного матеріалу;</p>
5	Соціально-моральний розвиток:	Учні повинні вміти і знати :

<p>*збагачувати знання дітей про пріоритети загальнолюдських цінностей: справедливість, чесність, доброту, повагу;</p> <p>*створювати сприятливі умови для становлення соціальної компетентності дітей, розвивати в них соціальні емоції (співчуття, бажання допомогти);</p> <p>*збагачувати досвід спілкування з людьми різного віку, статі;</p> <p>*розширювати уявлення школярів про авторитет та людські чесноти; вчити розуміти інших та рахуватися з чужою думкою;</p> <p>*виховувати культуру діяльності: вміння планувати, організовувати гру, свою працю, прагнення досягти позитивного результату в індивідуальній і спільній діяльності;</p> <p>*формувати вміння оцінювати свої вчинки та вчинки інших людей;</p>	<p>*проявляють любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх;</p> <p>*володіють навичками спілкування з дорослими та дітьми, проявляючи ввічливість;</p> <p>*проявляють дружні та товариські стосунки з дітьми, допомагають молодшим дітям;</p> <p>*усвідомлюють відмінність між добром і злом як протилежні категорії людського буття;</p> <p>*розуміють поняття «знання», «вміння», «навички», «старанність», сумлінно виконують свої обов'язки.</p>
---	---

<p>*сприяти розумінню дітьми своїх прав та обов'язків, вчити поважати права інших людей;</p> <p>*формувати у дітей почуття гідності, впевненості у собі та у своїх силах;</p> <p>*розширювати етичні уявлення про добро, чесність, справедливість, щирість;</p> <p>*виховувати у дітей риси характеру, які відповідають загальнолюдським моральним цінностям: порядність, чуйність, скромність, доброзичливість, чесність, самостійність, почуття обов'язку;</p> <p>*давати дітям знання про культуру спілкування.</p> <p>формувати вміння правильно поводитися в колективі з однолітками та незнайомими людьми;</p> <p>*створювати умови для набуття школярів досвіду усвідомлених суспільних дій, правомірної поведінки й толерантного</p>	
--	--

	спілкування на основі поваги до прав інших людей.	
--	---	--

Зміст навчального матеріалу 3 клас

№п/п	Спрямованість корекційно-виховної роботи	К-ть год.
1	<p>Пізнавальне заняття . « У світі казки чарівної ».</p> <p>Мета : збагачувати активний словник дітей засобами ТЗН, аудіозапису, демонстраційного матеріалу, різноманітних ігор. Розвивати вміння школярів розуміти та передавати інтонаційне забарвлення фрази, речень та висловлювань, залежно від характеру поведінки та ситуації. Закріплювати вміння відповідати на запитання та звертатися із запитаннями до інших.</p>	3
2	Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Пан Коцький ».	2

	<p>Мета : розвиток фонематичного слуху та звуковимови; розвиток умінь комунікативного мовлення; розвивати дрібну моторику пальців рук, закріплювати знання про те, що звуки в слові йдуть послідовно, і зміна місця звука або руйнує слово, або замінює його; продовжувати роботу над реченням. Вчити послідовно будувати розповідь за допомогою ілюстрації, висловлюючи свою думку. Закріплювати вміння правильно узгоджувати іменники в роді, числі, відмінку; збагачувати словник словами, що означають продукти харчування. Формувати у школярів уявлення про внутрішній світ людини; уточнити поняття про такі людські чесноти, як мудрість, кмітливість, розсудливість, справедливість; викликати осудливе ставлення до хитрощів, обману, лукавства.</p>	
3	<p>Корекційне заняття « Показуємо і виготовляємо героїв казки (з фруктів, овочів, ягід) ». Народна казка «Пан Коцький».</p> <p>Мета :виробляти інтонаційну виразність, темп мовлення; вчити говорити чітко і виразно; виховувати вміння активно співпрацювати один з одним і педагогом. Формувати вміння переказувати казку, використовуючи діалогічну мову. Закріплювати знання вихованців про овочі , фрукти, використовуючи дидактичні ігри: «Що знадобиться звірям, щоб зварити борщ, компот?», «Хто що їсть?». Розвиток уваги, пам'яті, спостережливості, тактильних відчуттів за допомогою дидактичних ігор : «Допоможи зайцю дістатись до будинку лисиці», «Кого лисичка запросила до себе жити», «Хто де живе?», «Хто заховався в мішку». Ознайомити учнів із виготовленням тварин з фруктів, овочів, ягід; вчити дотримуватись правил</p>	2

	техніки безпеки. Створювати сприятливі умови для збагачення життєвих вражень у дітей від спілкування один з одним.	
4	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». « Казка про білочку-мандрівницю» О. Іваненко.</p> <p>Мета : створення сприятливого мовленнєвого оточення, формування мотивації спілкування, мовленнєвого етикету. Розвиток фонематичного слуху та збагачення словникового запасу за змістом казки, який захоплює, допомагає їм краще зрозуміти навколишній світ, залежність у ньому, помічати раніше невідомі особливості у природі й робити свої висновки. Вчити складати розповідь описового характеру за планом педагога, використовуючи малюнки із зображенням тварин. Будувати розповідь зв'язно, логічно і послідовно. Поглиблювати знання учнів про життя диких тварин та їх пристосування відповідно до пір року. Виховувати інтерес і турботливе ставлення до тварин.</p>	2
5	<p>Корекційне заняття « Показуємо і ліпимо героїв казки (із солоного тіста) ». « Казка про білочку-мандрівницю» О. Іваненко.</p> <p>Мета : продовжувати ознайомлювати дітей із тваринним світом, давати уявлення про білку, спосіб її життя; вчити учнів відповідати на запитання за картиною; удосконалити розуміння значення слів : багато, мало, більше, менше; розрізняти тварин за розміром; закріплювати назви кольорів. Навчати школярів складати розповідь з допомогою дорослих; удосконалювати уміння правильно вживати іменники з прийменниками (в, на, під, за). Викликати цікавість дітей до ліплення із солоного тіста; розвивати дрібну моторику, приємні тактильні відчуття; знайомити з властивостями тіста, вчити зминати тісто, гладити,</p>	2

	сплющувати, рвати на шматки. Виготовляємо персонажів казки з наступним розфарбовуванням акварельними фарбами. Виховувати пізнавальний інтерес до природи, естетичні почуття.	
6	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Англійська народна казка « Троє поросят ».</p> <p>Мета: закріплювати знання дітей про слово; вчити чути в словах різні звуки, вслуховуватися в їх звучання та самостійно знаходити слова, схожі за звучанням, виділяти звуки на початку, всередині, в кінці слова.</p> <p>Навчити дітей підтримувати розмову, запропоновану педагогом, інтонувати слова; розвивати фонематичний слух. Познайомити дітей із музичними інструментами : барабаном, акордеоном, гітарою, сопілкою, фортепіано з використанням малюнків. Збагатити словник учнів прикметниками дерев'яний, пластмасовий, саморобний; дієсловами грати, ділитися, виготовляти; прислівниками між, зліва, справа, посередині; вчити утворювати слова – назви предметів у родовому відмінку. Допомогти учням розібратися у поняттях «друг», «товариш», «приятель». Виховувати бажання бути чуйними і уважними до своїх товаришів, бути самому справжнім другом</p>	2

7	<p>Корекційне заняття « Показуємо і споруджуємо будиночки (з кубиків, конструктора) ». Англійська народна казка « Троє поросят».</p> <p>Мета: розвиток фонематичного слуху, артикуляційної моторики, дрібної моторики рук; зв'язного мовлення; комунікативних навичок; граматичних умінь. Збагачувати мовлення дітей словами-назвами житла, учити відповідати на запитання повним реченням. Навчати споруджувати будиночки, конструювати споруду у певній послідовності. Розвиток уваги, спостережливості, пам'яті, використовуючи дидактичні ігри : « Чим відрізняються ці малюнки?», «Кого з поросят як звати?», «З чого треба будувати будинки?», «Що знадобиться поросят, щоб збудувати будинок?», «У кого який музичний інструмент?», «Допоможи дійти додому?», «Порахуй на малюнку скільки різних геометричних фігур (квадрат, прямокутник, трикутник, круг)». Навчати дітей помічати в найближчому оточенні працю будівельника, розвивати інтерес до праці дорослих. Закріпити в словнику слова – назви трудових дій, сприяти розвитку пояснювального мовлення. Виховувати свідоме ставлення до ролі житла в житті кожного.</p>	2
8	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Червона Шапочка » Шарль Перро.</p> <p>Мета: сприяти формуванню техніки читання, розвивати фонематичний слух, артикуляційну моторику; навчання правильного інтонування, наголошування, модуляції голосу і виразності мовлення; виконувати вправи пальчикової гімнастики. Продовжувати ознайомлення дітей з навколишньою природою; розгадування загадок, кросвордів. Закріплювати знання дітей про сім'ю; вчити учнів розглядати картину і сприймати її зміст; формувати вміння складати розповідь, закінчуючи фрази (з допомогою педагога);</p>	2

	сприяти запам'ятовуванню пісні Червоної Шапочки. Виховувати доброзичливість, почуття любові і поваги до своїх рідних.	
9	<p>Корекційне заняття « Показуємо і домальовуємо та розфарбовуємо за зразком ». Казка « Червона шапочка» Шарль Перро.</p> <p>Мета: удосконалення звуковимови, розвиток умінь комунікативного мовлення, збагачення словникового запасу; розвивати вміння вслухатися в мовлення та розуміти його зміст; розуміння чужого мовлення.</p> <p>Тренування дітей в умінні виконувати рухи по пам'яті; подальше навчання основним видам пантомімічних жестів і танцювальних рухів під час виконання пісні за зразком дорослого. Застосування дидактичних ігор: «Хатинку бабусі знайди», «Скільки пиріжків мати зробила?», «Чого не знайдеш: у лісі, у саду, у городі?», «Що знадобиться мисливцю на полюванні?»; розвиток зорово-рухової координації ; закріплювати навички обводити контури зображень, з'єднувати однакові зображення лініями , штрихувати, розмальовувати. Виховувати прагнення виявляти самостійність у побуті та прийнятті простих рішень. Підтримувати в дитячому колективі атмосферу взаємоповаги.</p>	2
10	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Попелюшка » Шарль Перро.</p> <p>Мета: розвивати зв'язне мовлення, спостережливість; розвивати артикуляційний апарат, мовне дихання; ознайомити з правилами спілкування: дивитися співрозмовникові в очі, спокійно, доброзичливо слухати, приязно посміхатися; учити переказувати казку, використовуючи діалогічне мовлення; виробляти інтонаційну виразність, темп мовлення; учити говорити чітко і виразно ; виховувати вміння активно</p>	2

	співпрацювати одне з одним. Розвивати в дітей навички аналізувати свої та чужі вчинки; виховувати бажання вдосконалювати себе.	
11	<p>Корекційне заняття « Показуємо і виготовляємо одяг (гофрований папір) ». Казка « Попелюшка » Шарль Перро.</p> <p>Мета: удосконалювати дикцію, артикуляційну здібності, інтонаційну виразність; закріпити вміння переказувати казку за допомогою сюжетно-рольової гри; висловлювати своє ставлення до вчинків героїв; учити передавати пряму мову; сприяти розвитку ручного праксису, використовуючи різноманітні крупы (дидактична гра «Допоможи Попелюшці»). Розвиток сенсорних еталонів у процесі художньо-предметної діяльності. Формувати уявлення дитини про необхідність морального поведіння в соціальному оточенні; виховувати об'єктивну самооцінку; підтримувати прагнення дитини подібатись одноліткам.</p>	2
12	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Словацька народна казка « Дванадцять місяців ».</p> <p>Мета: продовжувати навчати дітей за відповідними ознаками пори року, складати невеликі розповіді ; розвивати діалогічне мовлення учнів, удосконалювати артикуляцію; активізувати вживання антонімів та</p>	2

	<p>синонімів; розвивати дрібну моторику рук; учити розуміти визначені завдання, застосовуючи дидактичні ігри «Скажи навпаки», «Пори року кольорові»; вчити розуміти визначені завдання (розв'язування кросворду «Природні явища»). Виховувати в дітях комунікабельність, товариськість, чемність; цікавість до природи. Формувати уявлення про культуру поведінки та спілкування.</p>	
--	---	--

13	<p>Корекційне заняття « Показуємо і малюємо пластиліном (пластилінова пластика) ».</p> <p>Словацька народна казка « Дванадцять місяців ».</p> <p>Мета: розвивати вміння слухати й чути звуки навколишнього середовища; виробляти навички чіткої вимови слів, інтонаційного мовлення; стимулювати вживання повних речень; розвивати пізнавальний інтерес дітей, прагнення до активного пізнання природи.</p> <p>Повторити назви кольорів, виховувати організованість, уміння слухати й розуміти запитання педагога.</p> <p>Розвивати театральні здібності учнів у розігруванні сюжетних сценок даної казки. Вправляти школярів у розкочуванні стовпчиків та розмазуванні пластиліном до вибраного об'єкта; розвивати дрібну моторику; заохочувати до виконання роботи руками. Учити дітей стримувати егоїстичні пориви та володіти власними емоціями; викликати осудливе ставлення до вередувань, дитячих капризів, примх. Виховувати доброзичливість, прагнення приносити оточуючим задоволення.</p>	2
----	--	---

4 клас

№п/п	Освітньо-корекційні завдання	Основні показники розвитку учнів на кінець навчального року
1	<p>Пізнавальний розвиток:</p> <ul style="list-style-type: none"> *розвивати аналітичність і свідомість сприйняття навколишнього; *розвивати інтелект і обдарованість; *сприяти елементарному розумінню дітьми взаємозумовленостей компонентів природи; *підтримувати бажання дітей встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами та явищами в природі; *сприяти гуманному ставленню до живих істот, прояву естетичних почуттів, вираженій безпечній поведінці на природі; *розвивати пізнавальну активність дітей пізнати свій народ, свої національні корені; *розширювати обсяг знань учнів про Україну; 	<p>Учні повинні знати та вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> *бережно ставляться до предметів навколишньої дійсності, особистих речей; *проявляють любов до своєї країни, бажанням бути гідним її громадянином; *знають, що у світі живуть різні народи і нації; *мають уявлення про родину та родовід; *знають про роль житла та важливість створення затишку в рідній домівці; використовують знання сенсорних еталонів у процесі ознайомлення з новим предметом побуту; *знають основні професії; *називають пори року, їх послідовність, характерні ознаки; *знають поширенні явища природи; *називають свійських і диких тварин, птахів, знають назви дитинчат тварин, зовнішні ознаки і будову;

<ul style="list-style-type: none">*залучати дітей до української національної обрядовості, підготовки і проведення свят, ігор, використання народних прикмет, народної творчості;*формувати уявлення про національне мистецтво, національну кухню;*вчити учнів вишивати бісером, витинати, аплікувати, виготовляти різні вироби;*сприяти закріпленню навичок нескладних усних обчислень, розв'язування арифметичних задач;*допомагати у формуванні вмінь із вимірювання об'єму, маси, довжини, ширини, висоти;*закріплювати знання геометричних фігур;*формувати у дітей основи економічної культури;*вчити долати труднощі та життєві негаразди, виховувати наполегливість, компетентність.	<ul style="list-style-type: none">*знають культурні традиції свого народу;*ознайомлені з історією України;*знають про національні особливості української оселі, предметів побуту, національного одягу;*мають уявлення про національні звичаї та традиції;*знають та використовують фольклорні жанри (віншування, колядки, гаївки, щедрівки, народні ігри);*розв'язують приклади, задачі на додавання, віднімання, користуючись цифрами та знаками;*розрізняють геометричні фігури;*оперують поняттями тиждень, місяць, рік, знають дні тижня, місяці року, пори року;*знають цифрові знаки -, +, =, та цифри від 1- 10;*визначають просторове розміщення предметів;*мають уявлення про товарно-грошові відносини, вміють здійснювати покупку.
---	--

<p>2</p>	<p>Мовленнєвий розвиток:</p> <ul style="list-style-type: none"> *розвивати звукову виразність мовлення (силу голосу, його тембр, темп, ритм, мелодику, навички використання різної інтонації, чітку дикцію); *удосконалювати артикуляцію звуків, диференціацію подібних за звучанням звуків; *збагачувати кількісний склад лексики новими, раніше не відомими словами, а також збільшувати словниковий запас за рахунок засвоєння дітьми нових значень слів, що вже наявні в їхньому лексичному запасі; *сприяти якісному засвоєнню лексики, що проявляється в поглибленому розумінні значення й у смислових відтінках слів і словосполучень, в умінні узагальнювати; *забезпечувати активізацію словника – застосування дітьми слів у різних мовленнєвих ситуаціях; 	<p>Учні повинні знати і вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> *по можливості вимовляють звуки і звукосполучення у словах рідної мови; *добирають слова, близькі за звучанням, слова на відповідні звуки; *розрізняють і виділяють на слух голосні та приголосні звуки; *регулюють силу голосу, користуються розповідною, питальною та окличною інтонацією; *ставлять наголос у словах, фразах та реченнях; *вживають слова всіх частин мови; *користуються в мовленні образними виразами, порівняннями; *використовують у мовленні ввічливі слова та звертання; *частково володіють граматичними категоріями рідної мови (рід, число, відмінок); *з допомогою дорослого утворюють нові слова за допомогою суфіксів, префіксів; *у мовленні користуються різними типами речення;
----------	---	--

<ul style="list-style-type: none">*вправляти в правильному вживанні іменників, утворенні порівняльних ступенів прикметників;*вчити правильно узгоджувати іменники з прикметниками та займенниками;*активізувати вміння будувати речення різного типу;*виховувати критичне ставлення до граматичних помилок у власному мовленні, потребу говорити правильно;*вчити утворювати нові слова за допомогою префіксів і суфіксів;*вчити будувати діалог на запропоновану тему;*продовжувати вчити дітей складати творчі розповіді, розповіді-міркування, з власного досвіду, власні казки;*вчити володіти різними формами мовленнєвого етикету;*вправляти у дотриманні правил культури мовленнєвого спілкування;	<ul style="list-style-type: none">*складають описові розповіді різного типу: сюжетно-описові, сюжетні за картинками, з власного досвіду, за зразком та планом педагога;*передають зміст знайомої казки, вистави, мультфільму;*розповідають про події свідком яких були;*складають творчі розповіді: продовжують розповідь, яку розпочав педагог, за опорними словами, за сюжетно-ігровою ситуацією, розповідь-пояснення;*складають казки, розповіді про смішні випадки;*підтримують запропонований діалог відповідно до теми;*володіють різними формами мовленнєвого етикету та культурою спілкування;*контролюють своє мовлення щодо вживання слів-паразитів, вульгарних слів;*виокремлюють слова та речення з потоку мовлення;*складають речення самостійно та із запропонованим словом;*ділять слова на склади та визначають їх кількість і порядок у слові;*правильно ставлять наголос у слові;
---	--

<p>*вчити контролювати своє мовлення;</p> <p>*продовжувати ознайомлювати дітей зі словом, вправляти у вмінні виокремлювати слово як самостійну смислову одиницю із потоку слів, учити правильно визначати наголос;</p> <p>*ознайомлювати з реченням, вчити виокремлювати його з мовлення як смислову одиницю, складати речення;</p> <p>*ознайомлювати зі складовою будовою слова, вчити вмінню робити поділ слів на склади;</p> <p>*ознайомлювати зі звуковою будовою слів, формувати навички проведенню звукового аналізу слів;</p> <p>*здійснювати підготовку дрібних м'язів, виробляти вміння керувати своїми рухами відповідно до поставлених завдань;</p> <p>*розвивати у дитини п'ясток руки, дрібні м'язи пальців, вміння координувати рухи очей, пальців, руки, передпліччя;</p>	<p>*складають сюжетні зображення з пазлів, конструюють, малюють, вирізають, аплікують, викладають зображення з мозаїки, виготовляють різні вироби з метою розвитку окоміру, зміцнення п'ястка, м'язів пальців рук, кисті, координації рухів очей та передпліччя, кисті рук.</p>
--	---

	<ul style="list-style-type: none">*розвивати плавність, точність і ритм рухів;*розвивати просторові уявлення;*сприяти розвиткові окоміру, вміння підпорядковувати рухи руки, очей контролю свідомості.	
--	--	--

3	<p>Ігрова діяльність:</p> <ul style="list-style-type: none">*вчити розуміти ,що певна ігрова роль,вимагає дотримання правил, вчити дотримувати їх;*виховувати толерантність; виховувати розуміння дотримувати норм культури поведінки та спілкування в ігровій діяльності;*стимулювати бажання поводитися самостійніше, більше покладатися на власні сили.	<p>Учні повинні знати і вміти :</p> <ul style="list-style-type: none">*із задоволенням грають в ігри, проявляють активність;*знають призначення предметів і відповідно використовують їх в ігровій діяльності;*позитивно сприймають спільну ігрову діяльність;*розкладають на місце матеріали та атрибути по закінченню гри;*дотримуються моральних норм та правил у грі, намагаються бути справедливими, допомагають іншим дотримуватись правил гри;*розповідають про сюжет гри, план майбутніх дій; <p>для втілення в рольовий образ варіюють вирази обличчя, міняють жести, тембр голосу.</p>
---	--	---

4	<p>Креативний розвиток :</p> <ul style="list-style-type: none"> *розвивати у дітей мислення, творчу уяву; *спонукати дітей разом з дорослим до театралізованої діяльності; *продовжувати вправляти дітей у передачі образу за допомогою засобів зовнішньої виразності (жестів, міміки, пантоніми); *домагатися високого рівня моторної функції мовлення, його інтонаційної виразності; *вчити змінювати модуляцію голосу, висоту тону, темп мовлення, тембр мовлення, його емоційне забарвлення, ритм мовлення; розвивати чітку дикцію; *формувати творче ставлення до обраної ролі, заохочувати до самостійності та індивідуальності; *вчити вносити творчі фрагменти в ігри, сюжети вистав; давати дітям змогу висловлювати власне бачення образу героя чи 	<p>Учні повинні знати і вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> *спільно працюють, творчо розвивають сюжети ігор; *виготовляють власноруч і разом із дорослим конструкції, іграшки, саморобки, використовують їх для реалізації ігрових задумів; *вправно та влучно передають образ героя, використовуючи жести, міміку, пантоніму, своєчасно вступають в дію; *розрізняють добрі та погані вчинки, почуття персонажів, співвідносять їх із власними; *намагаються бути відповідальними виконують доручені обов'язки; *орієнтуються в емоційних станах, називають їх; проявляють себе емоційним та чуйним глядачем; *мають розвинене сприйняття театралізованого дійства, запам'ятовування, спостережливість; *усвідомлюють відмінність між реальним і фантастичним; *уміють читати напам'ять віршовані тексти, переказують прозу, застосовують усну народну творчість;
---	---	---

<p>сюжету вистави;</p> <p>*продовжувати ознайомлювати дітей з різними видами театрів, їх особливостями, призначенням;</p> <p>*вчити розуміти та користуватися театральною термінологією: колектив-актор, трупа, режисер, костюмер, гример, глядачі; вистава- сюжет, сценарій, прем'єра, антракт; театр- зала, сцена, лаштунки, декорації;</p> <p>*формувати розуміння змісту театального дійства, образу персонажа, вчити оцінювати поведінку героїв;</p> <p>*вправляти в умінні своєчасно у колективну драматизацію;</p> <p>*закріплювати навички монологічного та діалогічного мовлення;</p> <p>*продовжувати формувати уявлення про особливості художньої літератури;</p>	<p>*мають розвинену дикцію, користуються засобами інтонаційної виразності, володіють діалогічним та монологічним мовленням;</p> <p>*уміють оцінювати гарні декорації, беруть активну участь у виготовленні атрибутів для декору театралізованого дійства;</p> <p>*фантазують, мають багату уяву, почуття гумору;</p> <p>*проявляють самостійність, висловлюють власну думку, щодо перевтілення у сценічний образ;</p> <p>*вносять у театралізацію творчі фрагменти;</p> <p>*знають казки, розповідають їх;</p> <p>*розуміють мораль казки, дають оцінку вчинкам героїв;</p> <p>*беруть участь у бесідах за змістом казки, емоційно передають її зміст;</p> <p>*розглядають ілюстрації, називають казки відповідно до змісту ілюстрації, опису героїв;</p> <p>*беруть участь в інсценуванні нових і знайомих казок;</p> <p>*проявляють елементарну практичну вмільсть в образотворчій діяльності;</p> <p>*коментують свої дії в процесі роботи;</p>
--	--

	<p>*вчити формувати здатність елементарно аналізувати зміст казки;</p> <p>*вчити осмислено, чітко та виразно читати вірші напам'ять;</p> <p>*продовжувати вчити дітей інсценувати нові казки, промовляти авторський текст;</p> <p>*розвивати фантазію, творче мислення, уяву, креативність у підході до образотворення;</p> <p>*виховувати позитивне ставлення до праці дорослих, бережне ставлення до результатів праці, повагу до людини праці;</p> <p>*формувати особистісні риси: відповідальність, наполегливість, цілеспрямованість, витримку, ініціативність.</p>	<p>*разом з дорослим виготовляють вироби з паперу, картону, тканини, круп, піску, яєчної шкарлупи, бісеру, паєток, ниток, природного і штучного матеріалу;</p>
5	Соціально-моральний розвиток:	Учні повинні вміти і знати :

<p>*збагачувати знання дітей про пріоритети загальнолюдських цінностей: справедливість, чесність, доброту, повагу;</p> <p>*створювати сприятливі умови для становлення соціальної компетентності дітей, розвивати в них соціальні емоції (співчуття, бажання допомогти);</p> <p>*збагачувати досвід спілкування з людьми різного віку, статі;</p> <p>*розширювати уявлення школярів про авторитет та людські чесноти; вчити розуміти інших та рахуватися з чужою думкою;</p> <p>*виховувати культуру діяльності: вміння планувати, організовувати гру, свою працю, прагнення досягти позитивного результату в індивідуальній і спільній діяльності;</p> <p>*формувати вміння оцінювати свої вчинки та вчинки інших людей;</p>	<p>*проявляють любов і повагу до батьків, близьких людей, довколишніх;</p> <p>*володіють навичками спілкування з дорослими та дітьми, проявляючи ввічливість;</p> <p>*проявляють дружні та товариські стосунки з дітьми, допомагають молодшим дітям;</p> <p>*усвідомлюють відмінність між добром і злом як протилежні категорії людського буття;</p> <p>*розуміють поняття «знання», «вміння», «навички», «старанність», сумлінно виконують свої обов'язки.</p>
---	---

<p>*сприяти розумінню дітьми своїх прав та обов'язків, вчити поважати права інших людей;</p> <p>*формувати у дітей почуття гідності, впевненості у собі та у своїх силах;</p> <p>*розширювати етичні уявлення про добро, чесність, справедливість, щирість;</p> <p>*виховувати у дітей риси характеру, які відповідають загальнолюдським моральним цінностям: порядність, чуйність, скромність, доброзичливість, чесність, самостійність, почуття обов'язку;</p> <p>*давати дітям знання про культуру спілкування.</p> <p>формувати вміння правильно поводитися в колективі з однолітками та незнайомими людьми;</p> <p>*створювати умови для набуття школярів досвіду усвідомлених суспільних дій, правомірної поведінки й толерантного</p>	
--	--

	спілкування на основі поваги до прав інших людей.	
--	---	--

Зміст навчального матеріалу 4 клас

№п/п	Спрямованість корекційно-виховної роботи	К-ть год.
1	<p>Пізнавальне заняття . «У світі казки чарівної ».</p> <p>Мета : збагачувати активний словник дітей засобами ТЗН, аудіозапису, демонстраційного матеріалу, різноманітних ігор. Розвивати вміння школярів розуміти та передавати інтонаційне забарвлення фрази, речень та висловлювань, залежно від характеру поведінки та ситуації. Закріплювати вміння відповідати на запитання та звертатися із запитаннями до інших. Формувати уміння відтворювати зміст казок за серією картинок. Розвивати зв'язне мовлення, пам'ять, увагу, уміння слухати інших дітей. Виховувати любов до книг, бажання читати казки та інші твори; інтерес і любов до літературної творчості.</p>	3

2	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Біда навчить » Лесі Українки.</p> <p>Мета: формувати у дітей навички цікавого оповідача. Вчити зв'язно будувати розповідь-міркування, розмірковувати та висловлюватися. Збагатити лексику словами : годівничка, насіння, словами-назвами птахів; класифікувати їх за певними ознаками (перелітні, зимуючі). Вчити розуміти прислів'я, добирати споріднені, пестливі слова; складати речення із сполучниками коли, якщо; Розвивати вміння учнів вільно спілкуватися; зв'язне мовлення школярів, спостережливість, бажання міркувати та висловлювати свої думки, обґрунтовуючи їх. Виховувати турботливе ставлення до птахів, бажання допомогти їм у важкий період, прищеплювати любов до рідного краю.</p>	2
---	--	---

3	<p>Корекційне заняття «Показуємо і виконуємо аплікацію - пташок з геометричних фігур (кольоровий папір)». Казка «Біда навчить» Лесі України.</p> <p>Мета: вчити дітей передавати казку розповідними реченнями, художні звертання автора та ілюстрації; розвивати діалогічне та зв'язне мовлення; пальчиковий театр. Виробляти інтонаційну виразність мови, добирати слова із заданим звуком, визначати його положення в слові. Створювати хороший настрій, емоційний піднесення. Розвивати у дітей дрібну та загальну моторику, фантазію, орієнтацію в просторі; закріпити назви геометричних фігур, вправляти у розпізнаванні їх кольору, розміру. Познайомити з птахами, які зимують в Україні (горобчик, ворона, дятел, синичка, снігур, голуб). Вчитися впізнавати птахів на ілюстраціях за описом зовнішніх ознак. Навчити дітей робити правильні висновки із життєвих ситуацій, оцінювати власні та чужі вчинки.</p>	2
---	--	---

4	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Куди літав журавлик » О. Іваненко.</p> <p>Мета: розвивати розповідне мовлення , пам'ять, образне мислення, удосконалювати вміння будувати поширені речення; вправляти дітей у словотворенні, сприяти розвитку діалогічного мовлення.</p> <p>Ознайомити школярів про шлях, яким летять журавлі та інші птахи на зимівлю до Африки. Казка не лише ознайомлює юних читачів з географією нашої Вітчизни, а й подає широкі відомості про рослинний і тваринний світ Південної Європи, Малої Азії, Кіпру, Середземного моря, Африки. Пейзажні картини характеризують природу різних частин світу.</p> <p>Мандруючи разом із журавликом, діти дізнаються багато цікавого про птахів і їхній спосіб життя.</p> <p>Письменниця стверджує: природа прекрасна всюди, у будь-якому куточку світу вона живе за тими ж законами, що й у рідних читачеві місцях. Разом з тим у картині повернення журавлика додому найвиразніше розкрито ідею великої любові до свого краю.</p>	2
5	<p>Корекційне заняття « Показуємо і створюємо аплікацію журавлика (з кусочків тканини) ». Казка « Куди літав журавлик » О. Іваненко.</p> <p>Мета: продовжувати вчити дітей відповідати на запитання дорослого; вмінню розглядати ілюстрації до казки, відтворюючи сюжет, зміст знайомої казки; оцінювати розповіді товаришів. Розвивати монологічне та діалогічне мовлення. Вчити самостійно будувати прості і складні речення, утворювати</p>	2

	<p>споріднені слова за допомогою суфіксів, збагатити словник прикметниками. Виховувати почуття співпереживання, любов до рідної землі. Навчити нарізати кусочки тканини з цілого куска, складати з окремих частин героя (правила техніки безпеки). Закріпити знання кольорів. Розвивати бажання виготовляти красу власними руками, фантазію, естетичний смак, спостережливість. Формувати вміння самостійно закінчувати розпочату роботу. Виховувати вміння бачити красу навколишнього світу і бажання зберегти її, відчуття радості від виконаної роботи.</p>	
6	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Народна казка « Мудра дівчина ».</p> <p>Мета: вчити дітей творчій словесній діяльності – самостійно зв'язно будувати розповідь за опорними словами, дотримуючись структури (зав'язка, кульмінація, розв'язка). Вчити оцінювати розповідь товариша. Формувати інтонаційну виразність мови. Виховувати мовне чуття. Збагачувати словниковий запас учнів новими словами. Учити називати дійових осіб казки, правильно оцінювати поведінку героїв. Сприяти розумінню змісту загадок, вчити використовувати набуті знання. Розвивати виразність мовлення, чіткий темп та ритм мовлення; читання казки в дійових особах. Виховувати в дітей надзвичайні якості : небачену хоробрість, дивовижний розум; викликати осудливе ставлення до жадібності.</p>	2
7	<p>Корекційне заняття «Показуємо і виготовляємо намисто (бісером) ». Народна казка « Мудра дівчина ».</p> <p>Мета: продовжувати удосконалювати мовленнєві здібності вихованців; розвивати чіткість мовлення, формувати правильну дикцію, артикуляцію; вміння уважно слухати текст, відповідати на запитання за змістом та переказувати його; вправляти у словотворенні, побудові словосполучень та поширених</p>	2

	<p>речень. Ознайомити дітей із нанизуванням бісеру; розвивати дрібні моторні навички лівої та правої рук; спонукати до спільної та самостійної діяльності.</p> <p>Сприяти розвитку моральних якостей школярів та комунікативних навичок.</p>	
8	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Снігова королева » Ганс Крістіан Андерсен.</p> <p>Мета: продовжувати вчити дітей складати розповіді за сюжетно-ігровою ситуацією та за планом педагога; уважно роздивлятись наочний матеріал та висловлювати свої думки на основі побаченого, розвивати навички зв'язного мовлення. Систематизувати знання дітей про зимові явища в природі. Збагатити лексику вихованців словами, що означають зимові явища та розваги. Виховувати чуйність , бажання допомогти у біді.</p>	2
9	<p>Корекційне заняття « Показуємо і виготовляємо «крижаний замок » (квілінг)». Казка « Снігова королева» Ганс Крістіан Андерсен.</p> <p>Мета: вчити дітей складати порівняльну розповідь за двома ілюстраціями, збагачувати та закріплювати словник дітей словами, що означають назви зимових явищ природи (хурделиця, заметіль, хуртовина), приказками, прислів'ями, загадками про зиму. Дати поняття учням про мистецтво квілінгу, проводити підготовчу роботу; розкласти готові форми, створювати прості композиції. Розвивати мовлення, спостережливість, уяву; формування навички естетичного сприймання картини. Виховувати любов до природи, формувати уміння виявляти позитивні емоції, взаємодопомогу.</p>	2
10	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Фарбований лис » І. Франко.</p>	2

	<p>Мета: вчити послідовно складати власну казку з героями знайомої казки, опираючись на ілюстрації.</p> <p>Вміти передавати діалог дійових осіб, давати характеристику персонажам казки; розвивати інтонаційну виразність мови. Розвивати пам'ять, увагу, мовлення учнів; вміння аналізувати, порівнювати.</p> <p>Збагачувати лексичний запас учнів. Формувати в школярів уявлення про внутрішній світ людини, уточнити поняття про такі людські чесноти, як мудрість, кмітливість, розсудливість, справедливість; викликати осудливе ставлення до хитрощів, обману, лукавства; засуджувати жадібність, брехливість, злість.</p>	
11	<p>Корекційне заняття « Показуємо і малюємо дійових осіб (блискітками) ». Казка « Фарбований лис » І. Франко.</p> <p>Мета: продовжувати навчати учнів передавати послідовно зміст зв'язного тексту; сприяти активізації уяви учнів, збагачувати й уточнювати словниковий запас школярів; удосконалювати вміння вибірково передавати думки. Вчити дітей складати розповідь за сюжетно-ігровою ситуацією, використовуючи домашній театр, розвиваючи вміння будувати розповідь, дотримуючись всіх складових частин.</p> <p>Розвивати зв'язне мовлення, артистичність; виховувати бажання розігравати казки, бажання творити добро, бути справедливими. Розвивати координацію рухів, дрібні моторні навички рук, збагачувати тактильний досвід, естетичний смак. Створювати радісний настрій, емоційну чутливість. Виховувати доброзичливість у стосунках з дорослими та однолітками; бажання бути правдивими, відвертими, сумлінними, принциповими.</p>	2

12	<p>Розвиваюче заняття « Слухаємо і розповідаємо казку ». Казка « Білосніжка і семеро гномів » Уолта Діснея.</p> <p>Мета: формувати вміння правильно будувати прості та складні речення без вживання повторень займенників, слів-паразитів; будувати розповідь змістовно, логічно пов'язувати думки, зв'язно переходити від одного речення до іншого. Використовувати в розповіді різні типи складних речень, вживати вставні слова: мабуть, напевне, здається; епітети, порівняння. Формувати в учнів уміння встановлювати залежність своїх висловлювань від відповідної ситуації. Розвивати фонематичний слух, мовне дихання, темп та інтонаційну виразність мовлення, мовний апарат. Закріплювати знання про значення людських рук, про їх добросовісну, старанну працю; виховувати повагу до працюючих людей, бажання допомогти тим хто цього потребує. Вчити поєднувати добрі почуття з добрими словами; закріпити в активному словнику дітей слова втіхи; виховувати в школярів доброту, милосердя, дружні стосунки між людьми.</p>	2
13	<p>Корекційне заняття « Показуємо і створюємо сюжетну витинанку ». Казка « Білосніжка і семеро гномів» Уолта Діснея.</p> <p>Мета: вчити складати колективну розповідь за ілюстраціями (картиною); вміти працювати у підгрупах: домовлятися про початок, хід і закінчення розповіді, правильно будувати речення, заохочувати вихованців складати образні описи природи за картиною, ілюстраціями. Вчити вмінню давати характеристику героям по ілюстраціям до твору; передавати зміст казки, діалог дійових осіб, їх характер. Розвивати фонематичний слух, вміння дотримуватись інтонацій та пауз; пам'ять, творчу уяву,</p>	2

	<p>фантазію; виховувати чистоту і правильність мови. За допомогою інтонації передавати настрій в діалозі.</p> <p>Удосконалення динамічного праксису при виконанні рухів і координації дрібної моторики рук.</p> <p>Познайомити вихованців з мистецтвом – витинанкою, дати інформацію про різноманітність форм та візерунків витинанок; виховувати зацікавленість і бажання навчитися виготовляти витинанки (правила техніки безпеки), організованість, зібраність, вміння бачити красу навколишньої природи.</p> <p>Продовжувати знайомити учнів із людськими чеснотами. Розкрити переваги щедрості над жадібністю.</p> <p>Викликати в учнів бажання творити добро й уникати злих учинків.</p>	
--	--	--

Педагогічні умови реалізації програми

- Повсякденне систематичне спілкування педагога з учнями;
- стимулювання і активізація ініціативного спілкування школярів з педагогами і однолітками як на заняттях, так і в повсякденному житті;
- активізація мовленнєвого спілкування у процесі всіх режимних моментів і побутових ситуаціях;
- наявність різноманітних ігор (образних, дидактичних) для формування узагальнень;
- організація спостережень учнів в докільлі, побуті та за живими об'єктами;
- стимулювання школярів до розглядання і бесід за ілюстраціями, до відповіді реченнями; різних типів висловлювання дітей (мовлення- повідомлення, мовлення-опис);

- залучення дітей до діалогічних форм спілкування з педагогами і однолітками з використанням мовних і немовних засобів виразності;
- занурення вихованців в мовленнєву - ігрову діяльність (дидактичні, словесні ігри, народні хороводні з текстом і діалогом, за сюжетом казок, ігри-драматизації);
- збагачення і активізація словника школярів всіма частинами мови у різних видах діяльності;
- організація навчально-пізнавальної діяльності учнів за різними видами казок;
- наявність сюжетних і предметних картин, декорацій і атрибутів для різноманітних ігор і показу інсценованих сюжетів;
- спонукання учнів на спеціально організованих іграх-заняттях до розповідання за сюжетними картинками, сценаріями (сюжетні покази), переказу казок та відтворення їх у вигляді: малюнків, аплікацій, виробів з пластиліну, бісеру, паперу, природнього матеріалу допоможуть учням засвоїти сенсорні еталони (колір, розмір, кількість) нарівні розуміння; розвиток дрібної моторики обох рук, координації, окоміру; запам'ятовування віршів, потішок, приказок, пісень;
- зацікавлення вихованців брати участь в іграх -драматизаціях, іграх – інсценуваннях, театралізованих дійствах, передаючи образ за допомогою засобів зовнішньої виразності та жестів; розвивати артистичні здібності.
- взаємозв'язок завдань із розвитку мовлення і пізнавальних на заняттях з усіх розділів програми і сфер життєдіяльності;

- залучення дітей до складання розповідей (з власного досвіду, за результатами спостережень, за сюжетно-ігровою обстановкою, за іграшками, картинами), переказу казок з метою розвитку монологічного мовлення;
- спонування учнів до комунікативної самодіяльності в діалогічній формі спілкування з однолітками з метою встановлення мовленнєвих контактів і взаємодії з партнерами-однолітками;
- активізація різних форм спілкування з дорослими (вихователем, вчителем, знайомим і незнайомим дорослими, з батьками і рідними).
- стимулювання учнів до використання мовлення-пояснення і мовлення інструкції в ігровій діяльності;
- залучення дітей до кооперативної діяльності в іграх-фантазіях, що супроводжуються вигаданими розповідями-монологами, колективними творчими розповідями-фантазіями;
- організація спільної словесної творчості учнів і дорослих;
- залучення дітей до театральної-ігрової діяльності (ігри-драматизації, інсценування, вистави, показ театрів(пальчиковий, домашній театр, тіньовий), показу діафільмів);
- стимулювання дітей до використання формул мовленнєвого етикету в різних побутових ситуаціях спілкування;
- створення мовленнєвих ситуацій спілкування, які б стимулювали дітей до використання малих жанрів українського фольклору (загадок, потішок, забавлянок, прислів'їв, мирилок та ін.).
- залучення дітей до перегляду телепередач, відеотек, прослуховування платівок за змістом казок і художніх творів;

- взаємозв'язок завдань із розвитку мовлення і пізнавальних на заняттях з усіх розділів програми і сфер життєдіяльності.

Дорогу до вершини власної творчості будь-яка дитина готова пройти за умови віри дорослих в її сили їхньої підтримки й любові. Тому потрібно дати кожній дитині ШАНС!

ЛІТЕРАТУРА

1. Аудіювання на уроках української мови в 1 класі. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2003.
2. Баранцева Н. С., Колесшкова Є. В. Розвиток фонематичного слуху. – М, 1997.
3. Беккер К. П., Шофак М. Логопедія: Пер. з нім. – М., 1981.
4. Белобрикіна О. А. Мова і спілкування. Посібник для батьків і педагогів. - Ярославль: Академія розвитку, 1998.
5. Бельтюков В. І., Салахова А. Д. Закономірності оволодіння вимовою дітьми// Дефектологія. №5, 1976.
6. Білан О.І., Возна Л. М., Максименко О. Л., Овчаренко Л. Р. та ін. Програма розвитку дошкільного віку. Українське довкілля. – Тернопіль: Мандрівнець, 2013.
7. Володарська М. О. Година спілкування. – Х.: Видавництво Ранок, 20011.
8. Гидке каченя.: К. – Махаон – Україна, 2001.
9. Гусарова М. М. Розмови з картинкою: Пори року, 1998.
10. Гноїнська О. В. Виховні заходи. - Х.: Ранок - НТ: 2007.

11. Дикань Н. І., Мельниченко К. С., Шевцова О. А. Пізнавальний розвиток старших дошкільників. - Х.: Вид. група Основа, 2013.
12. Іваненко О. Д. Казки: Для мол. та серед. шк. віку/ Предм. В. А. Костюченка; Худож. В. А. Євдокименко. - 4-те вид.-К.: Веселка, 1992.
13. Калужька Л. В. Ремесла українського народу. - Х.: Видавництво Ранок – НТ, 2004.
14. Коппалова Н. Н. Гурткова робота з аплікації та оригамі. - Тернопіль. Мандрівець, 2006.
15. Логопедія. // За ред. Волкової Л. С. Шаховської С. М. – М., 1998.
16. Ляльковий театр. Львів. Євросвіт, 2007.
17. Манилюк Ю. С., Тищук Л.І. Плануємо залюбки: Орієнтовані розробки тематичних циклів. Книга 1 – Тернопіль: Мандрівець, 2005.
18. Манилюк Ю. С. Плануємо залюбки: Орієнтовані розробки тематичних циклів. Книга 2 – Тернопіль: Мандрівець, 2006.
20. Моргунова К. П. Кумедні фігурки з овочів, фруктів і ягід. - Донецьк: Видавництво СКІФ, 2012.
21. Панасюк І. С. Альбом з дитячої творчості. ТОВ Видавництво Ранок, 2011.
22. Поліщук Наталя. Коли в серці живуть добринки. - Тернопіль: Мальва – ОСО, 2007.
23. Розвивальне читання: перспективне планування та конспекти занять за методикою Л. Шелестової. - К.: Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2012.
24. Розвиваючі казки. - К.: Глорія Трейд, 2013.
25. Розвиток зв'язного мовлення.- Х.: Торнадо, 2005.

26. Розвиваємо мислення і спілкування. - Х.: Торнадо, 2005.
27. Розумні ручки. Вправи зі шнурками та корками. ТОВ Видавництво Ранок, 2009.
28. Розумні ручки. Вправи з пластиковими кришечками. ТОВ Видавництво Ранок, 2009.
29. Сухар В. Л. Розвиток мовлення. –Х.: Видавництво Ранок, 2010.
30. Трофименко Л. І. Корекційне навчання з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із ЗНМ: Програмно-корекційний комплекс / за ред. Є. Ф. Соботович. - К.: Актуальна освіта, 2007.
31. Фестюкова Л. Б. Розвивальні ігри для дітей. - Х.: Веста: ТОВ Видавництво Ранок, 2008.
32. Філічева Т. Б.. Туманова Т. В. Діти з фонетико-фонематичним недорозвиненням. Виховання і навчання. Навчально-методичний посібник для педагогів і вихователів. -М., 2000.
33. Фомічова М. В. Виховання у дітей правильної вимови. -М., Просвещение, 1983.
34. Чала Г. Г. Веселий етикет. - Х.: Вид. група Основа, 2008.
35. Шалімова Л. Л. Казкотерапія як засіб розвитку дошкільнят. - Х.: Видавництво Ранок, 2010.
36. Шукшина Л. Допомога дітям з мовленнєвими проблемами. - К.: Шкільний Світ, 2012.
37. Швайка Л. А. Метод проектів у діяльності дошкільного закладу. - Х.: Вид. група Основа, 2010.
38. Юртакова А. Е., Юртакова Л. В. Квілінг «Напівоб’ємні композиції». - Донецьк: Видавництво СКІФ, 2011.